

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/18-09/75

URBROJ: 65-18-02

Zagreb, 21. prosinca 2018.

Hs**NP*021-12/18-09/75*65-18-02**Hs

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, *Izvjешće o obavljenoj financijskoj reviziji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača za 2017.*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 32. stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe ("Narodne novine", broj 24/11, 61/11, 27/13, 48/13-pročišćeni tekst, 2/14, 96/16 i 70/17), a u vezi s odredbom članak 9. Zakona o Državnom uredu za reviziju ("Narodne novine", broj 80/11) dostavio glavni državni revizor, aktom od 20. prosinca 2018. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će mr. Ivan Klešić, glavni državni revizor.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 003-05/18-05/1
URBROJ: 613-01-01-18-13

Zagreb, 20. prosinca 2018.

Hs**NP*021-12/18-09/75*613-18-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 20-12-2018	DOSTAVOM	
Klasifikacijska oznaka: 021-12/18-09/75	Org. jed. 65	
Uredbeni broj: 613-18-01	Pril. 1	Vrij. CD

HRVATSKI SABOR
n/p Gordan Jandroković, predsjednik

Predmet: dostava izvješća

Poštovani,

u skladu s odredbom članka 32. stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 27/13, 48/13 - pročišćeni tekst i 2/14, 96/16 i 70/17), u prilogu se dostavlja Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača za 2017.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, u ime Državnog ureda za reviziju sudjelovat će mr. Ivan Klešić, dipl. oec., glavni državni revizor.

S poštovanjem,

Prilog: kao u dopisu

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
POLITIČKIH STRANAKA, NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
I ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA
LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE
IZABRANIH S LISTE GRUPE BIRAČA
ZA 2017.

Zagreb, prosinac 2018.

SADRŽAJ

stranica

SAŽETAK	i
1. PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE	3
2. KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA	4
3. REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA	5
3.1. Prihodi	6
3.2. Rashodi	11
3.3. Imovina, obveze i vlastiti izvori	16
3.4. Nalazi revizije	18
3.5. Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije	26
4. REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA	28
4.1. Prihodi	28
4.2. Rashodi	29
4.3. Nalazi revizije	31
5. REVIZIJA ČLANA PREDSTAVNIČKOG TIJELA LOKALNE JEDINICE	32
5.1. Prihodi	32
5.2. Rashodi	32
5.3. Nalazi revizije	33
6. DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	35
6.1. Političke stranke	35
6.2. Nezavisni zastupnici	44
6.3. Članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica	44
ZAKLJUČAK	45

SAŽETAK

Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju 41 političke stranke, šest nezavisnih zastupnika te jednog člana predstavničkog tijela lokalne jedinice, kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2017.

Također, obavljena je provjera dostavljanja godišnjih financijskih izvještaja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika te članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) i članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017. Obavljena je provjera objavljivanja financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

Osim navedenog, obavljen je i uvid u financijske izvještaje za 35 izvanparlamentarnih političkih stranaka, 94 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) i 81 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017. (koji do 11. rujna 2018. nisu Državnom uredu za reviziju dostavili godišnje financijske izvještaje, godišnji program rada i financijski plan te izvještaj o primljenim donacijama, za 2017.). Obavljen je i uvid u financijske izvještaje izvanparlamentarne političke stranke kojoj je u prošloj reviziji izraženo nepovoljno mišljenje (Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske) i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice koji je ostvario prihode iznad 100.000,00 kn.

Prihodi političkih stranaka obuhvaćenih revizijom iznosili su 133.790.832,00 kn, a rashodi 137.509.434,00 kn te manjak prihoda na koncu 2017. iznosi 3.718.602,00 kn (26 političkih stranaka iskazalo je višak prihoda nad rashodima u iznosu 10.306.799,00 kn, a 15 manjak u iznosu 14.025.401,00 kn). **O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2017., izraženo je 28 bezuvjetnih i 13 uvjetnih mišljenja. O usklađenosti poslovanja političkih stranaka za 2017. izražena su 32 bezuvjetna i devet uvjetnih mišljenja.** Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje su utjecale na izražavanje mišljenja, odnose se na planiranje, računovodstveno poslovanje, prihode i rashode.

Prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.098.371,00 kn, a rashodi 1.869.674,00 kn te višak prihoda na koncu 2017. iznosi 228.697,00 kn. **O financijskim izvještajima nezavisnih zastupnika izraženo je pet bezuvjetnih i jedno uvjetno mišljenje. O usklađenosti poslovanja svih šest nezavisnih zastupnika izražena su bezuvjetna mišljenja.** Revizijom nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koji bi utjecali na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (osim u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje nezavisne zastupnice).

Prihodi člana predstavničkog tijela lokalne jedinice obuhvaćenog revizijom iznosili su 13.667,00 kn, a rashodi 188.622,00 kn te manjak prihoda na koncu 2017. iznosi 174.955,00 kn. **O financijskim izvještajima, kao i o usklađenosti poslovanja člana predstavničkog tijela lokalne jedinice za 2017. izraženo je uvjetno mišljenje.** Revizijom člana predstavničkog tijela lokalne jedinice utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje i računovodstveno poslovanje te postupanje nakon isteka mandata.

Kriteriji za izražavanje mišljenja bili su zakoni, propisi i unutarnji akti kojima je uređen okvir financijskog izvještavanja i poslovanje političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno:

- Financijski plan nije donesen pravodobno, a prihodi i rashodi nisu realno planirani, odnosno kod znatnijih odstupanja ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana. Pojedini rashodi nisu planirani prema računima propisanim računskim planom, zbog čega nije moguća usporedba ostvarenih u odnosu na planirane veličine.

Višak prihoda iz prethodne godine nije planiran financijskim planom, te nije sastavljeno obrazloženje financijskog plana po programima i aktivnostima.

- U okviru računovodstvenog poslovanja utvrđeni su propusti i nepravilnosti u dijelu koji se odnosi na financijske izvještaje, poslovne knjige i evidentiranje poslovnih događaja, potraživanja i obveze te popis imovine i obveza. Temeljni financijski izvještaji nisu sastavljeni na propisan način, odnosno podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti, ni istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama i/ili objavljenim na mrežnoj stranici političke stranke, zbog čega ne pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja. Bilješke uz financijske izvještaje nisu potpune. U financijskim izvještajima su iskazani, a u poslovnim knjigama evidentirani i podaci koji se odnose na financiranje izborne promidžbe kandidata za izbor načelnika, gradonačelnika i župana. Pojedine propisane pomoćne knjige nisu ustrojene i/ili poslovne knjige nisu uvezane, potpisane ni zaštićene elektroničkim potpisom. Poslovni događaji su u pojedinim slučajevima evidentirani bez vjerodostojne dokumentacije, odgovorna osoba nije prethodno ovjerila i kontrolirala knjigovodstvene isprave na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji ili su poslovni događaji evidentirani na temelju knjigovodstvenih isprava iz kojih se ne može nedvojbeno utvrditi vrsta poslovnog događaja, odnosno pružene usluge, kao ni potvrditi da su financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Blagajničko poslovanje nije vođeno uredno. Posebni računi za financiranje izborne promidžbe nisu zatvoreni do konca 2017. ili su zatvoreni nakon propisanog roka. Popis imovine i obveza nije obavljen u skladu s propisima.
- Prihodi i/ili potraživanja od lokalnih jedinica za redovito godišnje financiranje rada političke stranke te od članarina nisu evidentirani u poslovnim knjigama, ni iskazani u financijskim izvještajima. Evidencije o primljenim članarinama i dobrovoljnim priložima (donacijama) nisu vođene, niti su izdavane potvrde o njihovom primitku. Naknada troškova izborne promidžbe primljena je na račun za redovno poslovanje političke stranke, umjesto na poseban račun za financiranje izborne promidžbe. U izvješću o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) nisu iskazani svi primljeni dobrovoljni prilozi (donacije), a primljeni su i dobrovoljni prilozi (donacije) iz nedopuštenih izvora i iznad propisanog iznosa te nisu prijavljeni Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu u propisanom roku ni uplaćeni u korist državnog proračuna. Također, primljeni su dobrovoljni prilozi (donacije) za financiranje izborne promidžbe na poseban račun za financiranje izborne promidžbe nakon provedenih izbora i/ili na račun za redovno financiranje, umjesto na poseban račun za financiranje izborne promidžbe.
- Na pojedinim računima dobavljača (na temelju kojih su ostvareni rashodi za reprezentaciju) nije navedena aktivnost povodom koje je račun sastavljen, odnosno nije navedena aktivnost na koju se poslovni događaj odnosi te se ne može potvrditi jesu li sredstva korištena za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom. Utvrđeni su propusti i nepravilnosti kod obračuna putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi nisu numerirani, ne sadrže svrhu putovanja, niti su naznačena početna i završna stanja brojila, a izvješća o službenom putovanju nisu sastavljena).

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u poslovanju političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica, Državni ured za reviziju dao je naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju sredstava, izvora sredstava te prihoda i rashoda u financijskim izvještajima kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima i drugim propisima i učinkovitosti korištenja sredstava.

U vezi financiranja izborne promidžbe, Državni ured za reviziju skrenuo je pozornost da je sporazumima o zajedničkom izlasku na izbore, između ostalog, potrebno jasno i nedvojbeno urediti način financiranja i sastavljanja obračuna zajedničkog izlaska na izbore.

Nadalje, Državni ured za reviziju je mišljenja da je potrebno propisima urediti bitne elemente međusobnih sporazuma političkih stranaka, kao i način postupanja u slučaju kada politička stranka ostvari prihode i troškove (rashode) izborne promidžbe po posebnom računu za financiranje izborne promidžbe prije zaključenja sporazuma s drugim političkim strankama ili kada samostalno ne prijavi svoju listu za izbore.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/18-03/49
URBROJ: 613-01-01-18-1

Zagreb, 20. prosinca 2018.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
POLITIČKIH STRANAKA, NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
I ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA
LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE
IZABRANIH S LISTE GRUPE BIRAČA
ZA 2017.

U skladu s odredbama članka 31. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 27/13, 48/13 - pročišćeni tekst, 2/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 96/16 i 70/17)¹, Državni ured za reviziju (dalje u tekstu: Ured) obavio je **financijsku reviziju političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača** (dalje u tekstu: članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica).

Revizijom su obuhvaćeni subjekti koji su u 2017. ostvarili prihode, odnosno imali vrijednost imovine iznad 100.000,00 kn, a to su:

- 18 parlamentarnih² i 23 izvanparlamentarne političke stranke
- šest nezavisnih zastupnika i
- jedan član predstavničkog tijela lokalne jedinice.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima koji su utvrđeni Zakonom o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI (Narodne novine 132/14) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

¹ Prema mrežnoj stranici Hrvatskog sabora, dnevni red aktualne sjednice Hrvatskoga sabora, dopunjen je 21. studenoga 2018., između ostalog, i Prijedlogom Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (prvo čitanje, P.Z. br. 519 - predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske).

² Revizijom obuhvaćeno razdoblje (2017.) obuhvaća 9. saziv Hrvatskoga sabora, koji prema podacima s mrežne stranice Hrvatskoga sabora (konstituiran 14. listopada 2016.), na dan 4. prosinca 2018. ima 21 parlamentarnu političku stranku. Revizijom nisu obuhvaćene tri parlamentarne političke stranke, jer su dvije (Građansko-liberalni savez i Nezavisna lista mladih) ostvarile prihode manje od 100.000,00 kn, a treća (Demokrati) je upisana u Registar političkih stranaka 27. studenoga 2018.

Ured je obavio *provjeru dostave godišnjih financijskih izvještaja* 174 političke stranke, koje su bile obvezne dostaviti financijske izvještaje za 2017., šest nezavisnih zastupnika, 1 157 članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) te 643 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017.³

Obavljena je i *provjera objave u propisanom roku* financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika. Također, obavljen je i *uvid u financijske izvještaje* za 35 izvanparlamentarnih političkih stranaka⁴, 94 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) i 81 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017. (koji do 11. rujna 2018. nisu Uredu dostavili godišnje financijske izvještaje, godišnji program rada i financijski plan te izvještaj o primljenim donacijama). Obavljen je i *uvid u financijske izvještaje* izvanparlamentarne političke stranke kojoj je u prošloj reviziji izraženo nepovoljno mišljenje (Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske) i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice koji je ostvario prihode iznad 100.000,00 kn.⁵

Postupci revizije provedeni su od 15. svibnja do 10. prosinca 2018.

---

³ Izbori za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica održani su 21. svibnja 2017. (Narodne novine 38/17).

⁴ Za tri izvanparlamentarne političke stranke koje su prestale djelovati tijekom 2017., prestanak djelovanja bio je obuhvaćen uvidom u financijske izvještaje za 2016.

⁵ Za članicu predstavničkog tijela lokalne jedinice kojoj je mandat istekao tijekom 2017. te je u navedenom razdoblju (od 1. siječnja do 11. kolovoza 2017.) ostvarila ukupne prihode iznad 100.000,00 kn, navedeno razdoblje obuhvaćeno je uvidom u financijske izvještaje za 2016.

1. PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE

Predmet revizije bili su financijski izvještaji i poslovanje za 2017.

Ciljevi revizije bili su provjeriti:

- istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko računovodstvenim poslovanjem
- pravilnost stjecanja prihoda
- pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom (*političke stranke, nezavisnog zastupnika i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice*) i statutom (*političke stranke*)
- pravilnost izvršenja drugih transakcija.

U postupku revizije:

- ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa
- provjereno je, jesu li političke stranke donijele kodeks etike i/ili druge dokumente kojima su određena pravila ponašanja, pravila za sprječavanje sukoba interesa te visoki i jasni standardi etičkog ponašanja koje trebaju poštivati zaposlenici i članovi političke stranke, a posebno članovi političke stranke koji obnašaju javne i političke dužnosti te kako se navedena pravila primjenjuju u političkim i drugim aktivnostima u vezi s djelovanjem političke stranke
- uspoređeni su podaci iskazani u financijskim izvještajima s podacima iz prethodnog razdoblja i podacima iz plana
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, pravila, procedura i drugih unutarnjih akata
- obavljena je detaljna provjera računa te računska točnost dokumentacije na temelju koje su evidentirani rashodi
- provjereni su podaci objavljeni na mrežnim stranicama političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

U skladu s odredbom članka 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, po okončanju revizije sastavljena su pojedinačna izvješća o obavljenoj reviziji, koja sadrže:

- mišljenje o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja
- opis činjenica u vezi s djelokrugom i unutarnjim ustrojstvom te financijskim izvještajima
- ciljeve i područja revizije
- metode i postupke revizije
- nalaz, u kojem su opisane činjenice prema područjima na koja se odnose (uz svako područje je dan nalog, prijedlog ili mišljenje, odnosno preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i propusta)
- provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije (provjeru je li subjekt revizije postupio prema nalogima i preporukama koje je Ured dao u prošloj reviziji).

Mišljenja su izražena u standardiziranom obliku, u skladu s prihvaćenim okvirom financijskog izvještavanja te usklađena s novim ISSAI standardima, usvojenim na INCOSAI kongresu u studenom 2016. Kod izražavanja mišljenja, odlučujuću ulogu imao je prag značajnosti, koji je određen prema utvrđenoj metodologiji. Na određivanje praga značajnosti utjecali su značajnost propusta i nepravilnosti po vrijednosti i značajnost po prirodi ili sadržaju.

Značajnost po vrijednosti određuje se izravno, u apsolutnom iznosu i neizravno u postotku od ukupnih prihoda, rashoda ili vrijednosti imovine, a značajnost po prirodi ili sadržaju ovisi o vrsti poslovnih događaja koji su utjecali na financijske izvještaje ili usklađenost poslovanja subjekta revizije.

U skladu s navedenim, za financijske revizije političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice, kojima su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2017., izražena su **два mišljenja**: jedno o **financijskim izvještajima**, a drugo o **usklađenosti poslovanja**.

2. KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA

Za izražavanje **mišljenja o financijskim izvještajima**, daje se ocjena o financijskim izvještajima u odnosu na primjenjivi okvir financijskog izvještavanja za političke stranke, nezavisne zastupnike i članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica - Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14).

Za izražavanje **mišljenja o usklađenosti poslovanja**, daje se ocjena usklađenosti poslovanja sa zakonima i drugim propisima, unutarnjim aktima te planovima i programima rada, koji sadrže potrebno, očekivano ili željeno stanje te daju okvir za procjenu i razumijevanje poslovanja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice, utvrđivanje činjenica, donošenje zaključaka kao i davanje naloga i preporuka.

Kriterije za ocjenu usklađenosti poslovanja određuju sljedeći propisi i unutarnji akti:

- Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe
- Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06)
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i članarina, izvješćima o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe i izvješćima o troškovima (rashodima) izborne promidžbe te financijskim izvještajima za financiranje izborne promidžbe (Narodne novine 50/11, 93/11 i 55/13)
- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/15, 25/17 i 96/18)
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/15 i 67/17)
- statut i program političke stranke, odnosno program rada za mandatno razdoblje (za nezavisne zastupnike i članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica na početku mandata)
- godišnji program rada i financijski plan.

3. REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA

O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2017. izraženo je:

- **28 bezuvjetnih i**
- **13 uvjetnih mišljenja.**

O usklađenosti poslovanja političkih stranaka za 2017. izražena su:

- **32 bezuvjetna i**
- **devet uvjetnih mišljenja.**

U tablici u nastavku navode se izražena mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2017. te mišljenje iz prošle revizije (ako je obavljena), po političkim strankama.

Tablica broj 1

Izražena mišljenja po političkim strankama

Redni broj	Politička stranka	Izraženo mišljenje za 2017.		Mišljenje iz prošle revizije
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	
	1	2	3	4
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	bezuovjetno	uvjetno	-
2.	Akcija mladih (AM)	uvjetno	uvjetno	bezuovjetno
3.	Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)	uvjetno	uvjetno	uvjetno
4.	Bruna Esih - Zlatko Hasanbegović: Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
5.	Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
6.	Demokratski savez Srba (DSS)	uvjetno	bezuovjetno	-
7.	Dubrovačka stranka (DUISTRA)	uvjetno	uvjetno	-
8.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
9.	Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno
10.	HRAST - Pokret za uspješnu Hrvatsku	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
11.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
12.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
13.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
14.	Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
15.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	uvjetno	uvjetno	uvjetno
16.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno
17.	Hrvatska stranka prava (HSP)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
18.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	uvjetno	uvjetno	uvjetno
19.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno
20.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
21.	Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno
22.	Istarski demokratski sabor (IDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
23.	Most nezavisnih lista (MOST)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
24.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
25.	Naprijed Hrvatska! - Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
26.	Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
27.	Nezavisna lista Sandre Švaljek (NLŠŠ)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
28.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	uvjetno	uvjetno	uvjetno
29.	Nova Ljevica (NL)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
30.	Pametno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
31.	Primorsko goranski savez (PGS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
32.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
33.	Radnička fronta (RF)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
34.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno
35.	SNAGA - Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	bezuovjetno	bezuovjetno	-
36.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
37.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
38.	Stranka umirovljenika (SU)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
39.	Zagreb je naš!	bezuovjetno	bezuovjetno	-
40.	Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)	uvjetno	uvjetno	bezuovjetno
41.	Živi zid	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno

3.1. Prihodi

Prema izvještajima o prihodima i rashodima za 2017., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne prihode u iznosu 133.790.832,00 kn, koji se odnose na prihode iz državnog proračuna u iznosu 49.900.646,00 kn, prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: lokalne jedinice) u iznosu 52.059.712,00 kn, prihode od članarina u iznosu 12.861.381,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 13.311.173,00 kn te druge prihode u iznosu 5.657.920,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 2

Ostvareni prihodi političkih stranaka za 2017., prema vrstama

u kn

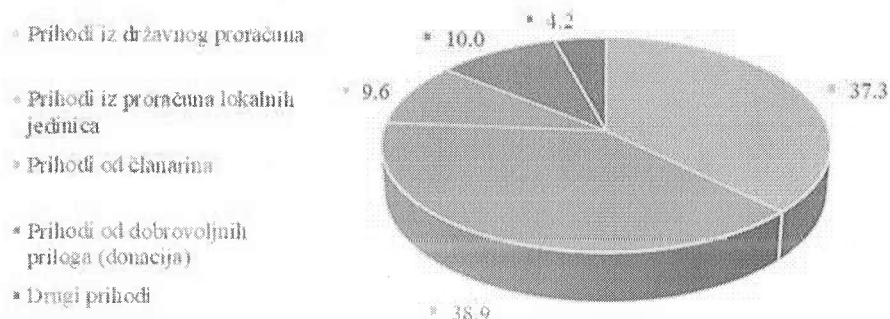
Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Parlamentarne stranke								
1.	Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)	331.887,00	2.282.042,00	46.817,00	2.316.779,00	140.343,00	5.117.868,00	3,8
2.	Brina Ešli - Zlatko Hasanbegović: Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku)	0,00	0,00	3.500,00	151.845,00	5,00	155.350,00	0,1
3.	HRAST - Pokret za uspješnu Hrvatsku	331.887,00	83.911,00	1.090,00	1.837,00	247,00	418.972,00	0,3
4.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	19.282.654,00	18.996.803,00	6.805.750,00	4.562.341,00	846.170,00	50.493.718,00	37,7
5.	Hrvatska demokrišćanska stranka (HDS)	663.775,00	84.840,00	0,00	65.053,00	18,00	813.686,00	0,6
6.	Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)	4.074.329,00	1.892.500,00	1.230.458,00	2.041.926,00	244.684,00	9.483.897,00	7,1
7.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	1.692.625,00	3.429.658,00	1.158.120,00	222.549,00	354.367,00	6.857.319,00	5,1
8.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLHS)	331.887,00	1.242.413,00	19.585,00	280,00	14.172,00	1.608.337,00	1,2
9.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	663.775,00	1.299.604,00	193.547,00	12.100,00	186.695,00	2.355.721,00	1,8
10.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	331.887,00	545.554,00	0,00	143.385,00	2.313,00	1.023.139,00	0,8
11.	Istarski demokratski sabor (IDS)	995.662,00	3.057.807,00	679.802,00	386.417,00	97.438,00	5.217.126,00	3,9
12.	Most nezavisnih lista (MOST)	4.745.989,00	1.760.927,00	23.630,00	60.480,00	1.291,00	6.592.317,00	4,9
13.	Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)	331.887,00	302.474,00	49.631,00	177.527,00	12.395,00	873.914,00	0,7
14.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	663.775,00	0,00	400,00	604,00	25.320,00	690.099,00	0,5
15.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	995.662,00	900.017,00	166.112,00	3.219,00	1.932,00	2.066.942,00	1,5
16.	SNAGA - Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	331.887,00	0,00	700,00	511,00	207,00	333.305,00	0,2
17.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	12.777.662,00	10.085.356,00	2.169.665,00	613.503,00	2.945.422,00	28.591.608,00	21,4
18.	Živi zid	995.662,00	753.266,00	42.787,00	44.820,00	66,00	1.836.601,00	1,4
	Ukupno	49.542.892,00	46.717.172,00	12.591.594,00	10.805.176,00	4.873.085,00	124.529.919,00	93,1
Izvanparlamentarne stranke								
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	331.887,00	0,00	0,00	0,00	0,00	331.887,00	0,2
2.	Akcija mladih (AM)	0,00	441.930,00	0,00	139.945,00	114,00	581.989,00	0,4
3.	Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)	0,00	13.679,00	6.800,00	104.786,00	16.001,00	141.266,00	0,1
4.	Demokratski savez Srba (DSS)	0,00	101.108,00	500,00	1.690,00	0,00	103.298,00	0,1
5.	Dubrovačka stranka (DUSRA)	0,00	0,00	37.840,00	180.012,00	0,00	217.852,00	0,2
6.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	0,00	135.767,00	0,00	64.500,00	25.592,00	225.859,00	0,2
7.	Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)	0,00	0,00	15.150,00	423.002,00	51,00	438.203,00	0,3
8.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	0,00	0,00	8.600,00	246.485,00	20,00	255.105,00	0,2
9.	Hrvatska stranka prava (HSP)	0,00	371.575,00	54.500,00	36.016,00	14.761,00	476.852,00	0,4
10.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	0,00	665.959,00	19.270,00	4.400,00	71.001,00	760.630,00	0,6
11.	Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)	0,00	641.445,00	6.656,00	0,00	141.164,00	789.245,00	0,6
12.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0,00	0,00	0,00	242.460,00	25,00	242.485,00	0,2
13.	Naprijed Hrvatska! - Progressivni savez (Naprijed Hrvatska!)	0,00	35.751,00	5.125,00	79.561,00	4.192,00	124.629,00	0,1
14.	Nezavisna lista Sandre Švaljek (NLSŠ)	0,00	720.405,00	0,00	0,00	1.301,00	721.706,00	0,5
15.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSPP)	25.867,00	343.032,00	0,00	6.695,00	65.906,00	441.500,00	0,3

Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjelu %
	1	2	3	4	5	6	7	8
16.	Nova Ljevica (NL)	0,00	56.008,00	9.458,00	35.398,00	0,00	100.864,00	0,1
17.	Pametno	0,00	414.558,00	48.354,00	243.041,00	69,00	706.022,00	0,5
18.	Primorsko goranski savez (PGS)	0,00	369.029,00	5.432,00	67.500,00	110.988,00	552.949,00	0,4
19.	Radnička fronta (RF)	0,00	35.751,00	44.492,00	70.969,00	39.470,00	190.682,00	0,1
20.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0,00	28.991,00	2.500,00	0,00	165.981,00	197.472,00	0,1
21.	Stranka umirovljenika (SU)	0,00	59.032,00	0,00	29.700,00	95.899,00	184.631,00	0,1
22.	Zagreb je naš!	0,00	254.250,00	5.130,00	218.837,00	32.278,00	510.495,00	0,4
23.	Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)	0,00	654.270,00	0,00	311.000,00	22,00	965.292,00	0,7
	Ukupno	357.754,00	5.342.540,00	269.787,00	2.505.997,00	784.835,00	9.260.913,00	6,9
	SVEUKUPNO	49.900.646,00	52.059.712,00	12.861.381,00	13.311.173,00	5.657.920,00	133.790.832,00	100,0

U grafičkom prikazu broj 1 daje se struktura ostvarenih prihoda političkih stranaka za 2017., a u grafičkom prikazu broj 2 struktura ostvarenih prihoda, prema vrstama političkih stranaka.

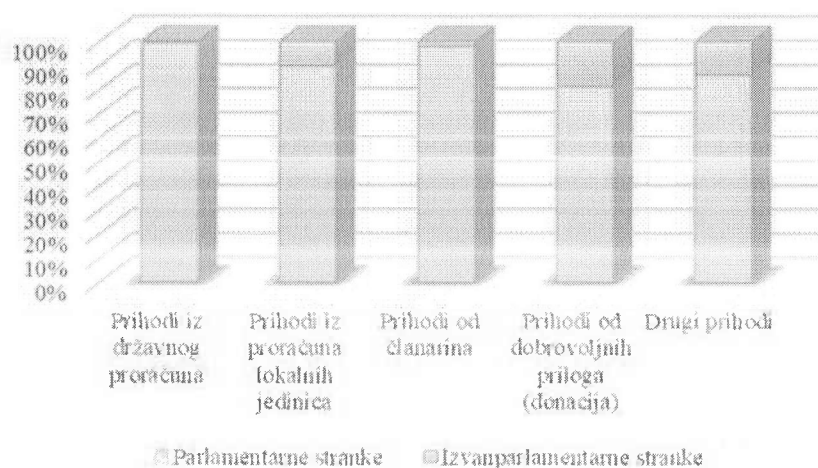
Grafički prikaz broj 1

Struktura ostvarenih prihoda političkih stranaka

Grafički prikaz broj 2

Struktura ostvarenih prihoda, prema vrstama političkih stranaka

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim prihodima imaju prihodi iz državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica te da su znatnije ostvareni prihodi parlamentarnih političkih stranaka.

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni u iznosu 49.900.646,00 kn, odnose se na prihode za financiranje redovnog poslovanja u iznosu 48.986.569,00 kn te prihode od naknada troškova izborne promidžbe u iznosu 914.077,00 kn.

Prihodi za financiranje redovnog poslovanja u iznosu 48.986.569,00 kn, ostvareni su na temelju odredbi Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika (Narodne novine 9/17), koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora u siječnju 2017., a prema kojoj su političkim strankama raspoređena sredstva u iznosu 48.986.569,00 kn za 145 zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru. Sredstva su doznačavana na račune političkih stranaka u skladu s navedenom Odlukom.

Prihodi od naknada troškova izborne promidžbe ostvareni u iznosu 914.077,00 kn, odnose se na prihode od naknada troškova izborne promidžbe na lokalnim izborima u iznosu 888.210,00 kn (HNS) te za izbor zastupnika u Hrvatski sabor iz 2015. u iznosu 25.867,00 kn (NLSP pokrenula je tužbu za naknadu plaćenih obveza za izradu promidžbenog materijala koji se odnosi na MOST, a s kojim je u listopadu 2015. zaključila Sporazum za zajednički izlazak na izbore za izbor zastupnika u Hrvatski sabor u devetoj izbornoj jedinici; MOST je u svibnju 2017. navedeni iznos uplatio na račun NLSP).

Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica ostvareni u iznosu 52.059.712,00 kn, odnose se na sredstva koja su lokalne jedinice rasporedile političkim strankama za financiranje redovnog rada u iznosu 33.193.273,00 kn, naknadu troškova izborne promidžbe (za izbore za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica, koji su održani 21. svibnja 2017.) u iznosu 18.309.830,00 kn te drugo (između ostalog, povrat neutrošenih sredstava od kandidata na lokalnim izborima, uplata sredstava političke stranke (koalicijskog partnera) za financiranje troškova izborne promidžbe za lokalne izbore) u iznosu 556.609,00 kn u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Prihodi za financiranje redovnog rada ostvareni su na temelju odluka predstavničkih tijela lokalnih jedinica, u skladu s odredbama članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, prema kojima pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koje imaju člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača. Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna lokalne jedinice, prema odredbi članka 5. stavka 1. navedenog Zakona, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prihodi od naknada troškova izborne promidžbe ostvareni su prema odredbama članka 18. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, prema kojima pravo na naknadu troškova izborne promidžbe iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, između ostalog, imaju političke stranke i liste grupe birača, koje na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dobiju najmanje jednog člana predstavničkog tijela, odnosno kandidati koji na izborima za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te zamjenika općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina dobiju najmanje 10,0 % važećih glasova birača od ukupnog broja birača koji su izašli na izbore. Sredstva se raspoređuju političkim strankama i listama grupe birača razmjerno broju članova predstavničkog tijela koje je pojedina politička stranka i lista grupe birača dobila, odnosno razmjerno dobivenim glasovima. Visina naknade troškova izborne promidžbe utvrđena je odlukama Vlade Republike Hrvatske od 27. travnja 2017. (Narodne novine 42/17), zavisno od broja stanovnika jedinice lokalne samouprave, od 1.000,00 kn za svakog člana općinskog vijeća do 10.000,00 kn za svakog člana Gradske skupštine Grada Zagreba.

Političke stranke su u financijskim izvještajima za 2017., iskazale prihode od članarina u iznosu 12.861.381,00 kn. Članarina je, prema Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke stranke. Navedeni prihodi odnose se na 31 političku stranku (16 parlamentarnih i 15 izvanparlamentarnih). Deset političkih stranaka nije iskazalo prihode od članarina (dvije parlamentarne i osam izvanparlamentarnih).

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke mogu stjecati dobrovoljne priloge (donacije), koje čine povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, političkoj stranci za njezin politički rad, odnosno za financiranje izborne promidžbe. Prema izvještajima o prihodima i rashodima za 2017., političke stranke su ostvarile prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 13.311.173,00 kn, a prema izvještajima o ostvarenim donacijama za potporu političkog djelovanja u iznosu 12.620.174,00 kn. Razlika u iznosu 690.999,00 kn, odnosi se na druge vrste prihoda koje je devet političkih stranaka (DUSPARA MIRKO-NL, DUSTRA, HDS, HDSSB, HKS, HSP AS, HSS, MREŽA, Stranka rada i solidarnosti) iskazalo u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija), a odnose se na prihode političkih stranaka (koalicijskih partnera) u iznosu 142.826,00 kn na temelju međusobnih sporazuma (HDS, HDSSB, HKS, HSS, Stranka rada i solidarnosti), članski doprinos iz plaća dužnosnika političke stranke u iznosu 46.110,00 kn (HDSSB), manje iskazane prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) za 1.100,00 kn (HSP AS), povrat neutrošenih sredstava kandidata za općinske načelnike i gradonačelnike nakon zatvaranja posebnih računa za financiranje izborne promidžbe u iznosu 3.053,00 kn (HDS), uz istodobno pogrešno evidentirane prihode iz proračuna lokalne jedinice za redovito godišnje financiranje u iznosu 500.110,00 kn (DUSPARA MIRKO-NL, DUSTRA, HKS, HSP AS, MREŽA). Ostvareni prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija), odnose se na primljene dobrovoljne priloge (donacije) u novcu u iznosu 12.200.503,00 kn i u proizvodima ili uslugama u vrijednosti 419.671,00 kn. Političke stranke su u 2017. primile dobrovoljne priloge (donacije) od 2 533 fizičke osobe u iznosu 7.711.293,00 kn te 382 pravne osobe u iznosu 4.908.881,00 kn.

Drugi prihodi ostvareni u iznosu 5.657.920,00 kn, odnose se, između ostalog, na prihode od drugih političkih stranaka (s kojima je politička stranka sudjelovala na lokalnim izborima za financiranje izborne promidžbe na temelju sporazuma o zajedničkom izlasku na lokalne izbore) i od kandidata na izborima za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika za provedbu lokalnih izbora (uplate neutrošenih sredstava izborne promidžbe po posebnim računima kandidata nakon provedenih lokalnih izbora), prihode od imovine (kamate, tečajne razlike) i prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo, kotizacije i refundacije troškova.

3.2. Rashodi

Prema izvještajima o prihodima i rashodima za 2017., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne rashode u iznosu 137.509.434,00 kn, a odnose se na rashode za zaposlene u iznosu 26.269.506,00 kn, rashode za promidžbu i informiranje u iznosu 33.419.467,00 kn, druge materijalne rashode u iznosu 57.729.260,00 kn, rashode amortizacije u iznosu 1.983.740,00 kn, financijske rashode u iznosu 3.134.071,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 7.636.497,00 kn te druge rashode u iznosu 7.336.893,00 kn.

S obzirom na to da su ukupni prihodi političkih stranaka za 2017. iznosili 133.790.832,00 kn, a ukupni rashodi 137.509.434,00 kn, manjak prihoda na koncu 2017. iznosi 3.718.602,00 kn (26 političkih stranaka iskazalo je višak prihoda nad rashodima u iznosu 10.306.799,00 kn, a 15 manjak u iznosu 14.025.401,00 kn). Manjak prihoda nad rashodima političke stranke podmirile su iz viška prihoda prenesenih iz prethodnih godina ili su planirale pokriti manjak u sljedećem razdoblju.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 3

Ostvareni rashodi političkih stranaka za 2017., prema vrstama

u kn

Redni broj	Politička stranka	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak*
			Rashodi za primidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Parlamentarne stranke											
1.	Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)	2.653,00	2.284.874,00	957.711,00	0,00	42.048,00	213.522,00	63.225,00	3.564.033,00	2,6	1.553.835,00
2.	Bruna Eših - Zlatko Hasanbegović. Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku)	0,00	0,00	10.612,00	0,00	400,00	0,00	0,00	11.012,00	0,0	144.338,00
3.	HR AST - Pokret za uspješnu Hrvatsku	114.653,00	61.541,00	201.464,00	0,00	9.860,00	240.529,00	1.648,00	629.697,00	0,5	-210.725,00
4.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	8.384.238,00	14.210.289,00	15.489.554,00	569.529,00	609.401,00	1.441.273,00	3.230.481,00	43.934.765,00	32,0	6.558.953,00
5.	Hrvatska demokrićanska stranka (HDS)	0,00	211.909,00	396.551,00	4.138,00	7.823,00	92.200,00	39.911,00	752.532,00	0,5	61.154,00
6.	Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)	3.382.287,00	388.940,00	3.835.592,00	267.551,00	210.708,00	10.500,00	1.868.103,00	9.963.681,00	7,2	-479.784,00
7.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	1.519.093,00	1.197.718,00	2.970.572,00	14.976,00	178.496,00	1.201.164,00	850.507,00	7.932.526,00	5,7	-1.075.207,00
8.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	361.947,00	867.318,00	796.356,00	41.340,00	11.025,00	10.390,00	64.588,00	2.152.964,00	1,6	-544.627,00
9.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	232.462,00	318.768,00	1.877.085,00	26.298,00	62.375,00	6.878,00	374.371,00	2.898.237,00	2,1	-542.516,00
10.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	483.584,00	299.514,00	724.639,00	60.986,00	21.175,00	8.222,00	2.668,00	1.600.788,00	1,2	-577.649,00
11.	Istarski demokratski sabor (IDS)	846.267,00	1.690.476,00	2.580.753,00	31.074,00	54.927,00	2.143,00	1.600,00	5.207.240,00	3,8	9.886,00
12.	Most nezavisnih lista (MOST)	1.611.008,00	3.392.247,00	2.707.842,00	68.615,00	23.061,00	510.750,00	25.867,00	8.339.390,00	6,1	-1.747.073,00
13.	Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)	142.329,00	303.971,00	278.732,00	2.178,00	38.123,00	286,00	7.658,00	773.277,00	0,6	100.637,00
14.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	23.716,00	203.115,00	126.170,00	4.149,00	1.151,00	183.596,00	20.300,00	562.197,00	0,4	127.902,00
15.	Samosatalna demokratska srpska stranka (SDSS)	522.017,00	406.912,00	878.428,00	16.432,00	36.555,00	112.520,00	62.118,00	2.034.982,00	1,5	31.960,00
16.	SNAGA - Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	0,00	1.221,00	76.637,00	3.527,00	532,00	0,00	0,00	81.917,00	0,1	251.388,00
17.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	7.022.422,00	3.335.843,00	18.621.688,00	638.293,00	1.168.164,00	3.326.486,00	187.533,00	34.300.429,00	24,9	-5.708.821,00
18.	Živi zid	168.728,00	529.937,00	917.911,00	55.755,00	37.224,00	0,00	0,00	1.709.555,00	1,2	127.046,00
	Ukupno	24.817.406,00	29.704.593,00	53.448.297,00	1.804.841,00	2.513.048,00	7.360.459,00	6.800.578,00	126.449.222,00	92,0	-1.919.303,00
Izvanparlamentarne stranke											
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	120.802,00	0,00	154.681,00	6.066,00	2.285,00	0,00	0,00	283.834,00	0,2	48.053,00
2.	Akcija mladih (AM)	92.149,00	228.795,00	183.395,00	5.601,00	5.787,00	43.300,00	0,00	561.027,00	0,4	20.962,00
3.	Demokratski savez nacionalne obnove (DESNÖ)	0,00	92.493,00	54.382,00	701,00	1.246,00	0,00	300,00	149.122,00	0,1	-7.836,00
4.	Demokratski savez Srba (DSS)	0,00	670,00	34.474,00	0,00	826,00	5.000,00	7.647,00	48.617,00	0,0	54.681,00
5.	Dubiovačka stranka (DUSTRA)	0,00	81.411,00	62.719,00	588,00	6.171,00	43.800,00	0,00	194.689,00	0,1	23.163,00
6.	Dubiovački demokratski sabor (DDS)	23.909,00	216.288,00	137.746,00	4.725,00	2.254,00	0,00	10.967,00	395.889,00	0,3	-170.030,00
7.	Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)	0,00	1.075,00	219.054,00	0,00	3.328,00	0,00	0,00	223.457,00	0,2	214.746,00

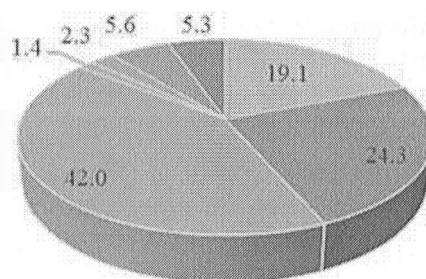
Redni broj	Politička stranka	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak ^k
			Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	0,00	19.304,00	125.886,00	0,00	6.949,00	0,00	0,00	152.139,00	0,1	102.966,00
9	Hrvatska stranka prava (HSP)	184.575,00	50.327,00	164.896,00	3.162,00	66.848,00	0,00	0,00	469.808,00	0,3	7.044,00
10	Hrvatska stranka prava dr. Ante Staečević (HSP AS)	281.117,00	148.560,00	737.237,00	62.093,00	46.997,00	1.500,00	20.000,00	1.297.504,00	0,9	-536.874,00
11	Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)	333.909,00	387.825,00	772.207,00	23.739,00	6.877,00	23.260,00	182.101,00	1.729.918,00	1,3	-940.673,00
12	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0,00	112.657,00	58.398,00	0,00	2.708,00	27.000,00	0,00	200.763,00	0,2	41.722,00
13	Naprijed Hrvatska! - Progressivni savez (Naprijed Hrvatska!)	0,00	5.310,00	76.495,00	21.615,00	2.854,00	0,00	827,00	107.101,00	0,1	17.528,00
14	Nezavisna lista Sande Svajck (NLS)	13.018,00	223.378,00	154.245,00	788,00	2.696,00	0,00	170.000,00	564.125,00	0,4	157.581,00
15	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	0,00	102.205,00	244.607,00	9.339,00	2.428,00	4.400,00	1.751,00	364.730,00	0,3	76.770,00
16	Nova Ljevica (NL)	0,00	4.574,00	28.188,00	0,00	1.167,00	0,00	0,00	33.929,00	0,0	66.935,00
17	Pamćino	138.013,00	180.368,00	176.408,00	0,00	4.334,00	53.713,00	838,00	553.674,00	0,4	152.348,00
18	Primorsko goranski savez (PGS)	71.507,00	88.231,00	168.016,00	4.610,00	390.339,00	0,00	0,00	722.703,00	0,5	-169.754,00
19	Radnička fronta (RF)	0,00	34.965,00	43.075,00	0,00	2.395,00	0,00	0,00	80.435,00	0,1	110.247,00
20	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0,00	0,00	208.364,00	2.881,00	2.431,00	5.000,00	0,00	218.676,00	0,2	-21.204,00
21	Stranka umirovljenika (SU)	0,00	18.702,00	35.258,00	0,00	37.552,00	10.540,00	10.268,00	112.320,00	0,1	72.311,00
22	Zagreb je naš!	0,00	187.223,00	38.329,00	0,00	2.439,00	0,00	109.861,00	337.852,00	0,2	172.643,00
23	Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)	193.101,00	1.530.513,00	402.903,00	32.991,00	20.112,00	56.525,00	21.755,00	2.257.900,00	1,6	-1.292.608,00
	Ukupno	1.452.100,00	3.714.874,00	4.280.963,00	178.899,00	621.023,00	276.038,00	536.315,00	11.060.212,00	8,0	-1.799.299,00
	SVEUKUPNO	26.269.506,00	33.419.467,00	57.729.260,00	1.983.740,00	3.134.071,00	7.636.497,00	7.336.893,00	137.509.434,00	100,0	-3.718.602,00

* Višak/manjak utvrdjen je kao razlika ukupnih prihoda (Tablica broj 2, stupac 7) i ukupnih rashoda (Tablica broj 3, stupac 9)

U grafičkom prikazu broj 3 daje se struktura ostvarenih rashoda političkih stranaka za 2017., a u grafičkom prikazu broj 4 struktura ostvarenih rashoda, prema vrstama političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 3

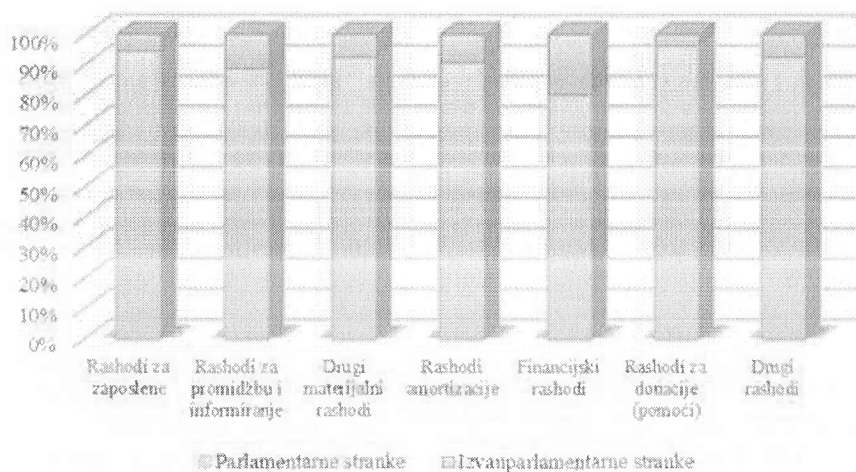
Struktura ostvarenih rashoda političkih stranaka

- * Rashodi za zaposlene
- * Rashodi za promidžbu i informiranje
- * Drugi materijalni rashodi
- * Rashodi amortizacije
- * Financijski rashodi
- * Rashodi za donacije (pomoći)
- * Drugi rashodi

Grafički prikaz broj 4

Struktura ostvarenih rashoda, prema vrstama političkih stranaka

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim rashodima imaju materijalni rashodi i rashodi za zaposlene te da su znatnije ostvareni rashodi parlamentarnih političkih stranaka.

Rashodi za zaposlene ostvareni u iznosu 26.269.506,00 kn, odnose se na plaće 231 zaposlenika političkih stranaka, od čega je 215 u parlamentarnim političkim strankama, a 16 u izvanparlamentarnim političkim strankama. Odnose se na plaće za redovan rad, doprinose na plaće te druge rashode za zaposlene (božićnice, jubilarne nagrade, darove djeci zaposlenika i potpore u slučaju smrti člana uže obitelji). Plaće su obračunane u skladu s unutarnjim aktima te propisima koji uređuju obračun i isplatu plaća i drugih naknada zaposlenima.

Rashodi za promidžbu i informiranje (za redovne aktivnosti političkih stranaka i lokalne izbore) ostvareni u iznosu 33.419.467,00 kn, između ostalog, odnose se na usluge medijskog oglašavanja (zakup medijskog prostora u elektroničkim medijima, emitiranje televizijskih i radio spotova, promidžbene poruke i oglase u dnevnim novinama, plakate), produkciju i emitiranje televizijskih spotova, usluge istraživanja javnog mnijenja, obilježavanje povijesnih događaja i osoba te nabavu promidžbenog materijala (šalova, letaka, olovki, balona, promo torbi, vrećica, blokova, kalendara, čestitki i drugo).

Drugi materijalni rashodi ostvareni u iznosu 57.729.260,00 kn, odnose se na rashode za reprezentaciju, intelektualne i osobne usluge (između ostalog, usluge internet marketinga, izrada strategije za pozicioniranje prema javnosti, promocija političke stranke putem telefonskih poziva, usluge agencija i odvjetnika, autorski honorari, usluge vještačenja), usluge telefona, pošte i prijevoza, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, zakupnine i najamnine (najam poslovnih prostora, dvorana i štandova, vozila u službene svrhe i opreme), naknade troškova zaposlenima, uredski materijal i druge materijalne rashode, energiju (gorivo, plin i električna energija), komunalne usluge (opskrba vodom, odlaganje otpada i druge naknade), tisak i uvezivanje, računalne usluge, troškove čišćenja poslovnih prostora, naknade za obavljanje aktivnosti te druge nespomenute materijalne rashode (između ostalog, registracija i tehnički pregled vozila, premije osiguranja, članarine, kotizacije, agencijske usluge zakupa medija i obrade tiskovina, radiotelevizijske pristojbe, naknade za autoceste).

Rashodi amortizacije ostvareni u iznosu 1.983.740,00 kn, odnose se na trošak nabave dugotrajne imovine koja se amortizira u vijeku uporabe prema propisanim stopama amortizacije (građevinski objekti, računalna oprema, uredski namještaj i oprema, komunikacijski uređaji, vozila i druga imovina u vlasništvu političkih stranaka). Obračun amortizacije obavljen je prema odredbama Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i Računskom planu.

Financijski rashodi ostvareni u iznosu 3.134.071,00 kn, odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa, kamate za primljene kredite od poslovnih banaka, negativne tečajne razlike i zatezne kamate.

Rashodi za donacije (pomoći) ostvareni u iznosu 7.636.497,00 kn, odnose se na donacije (pomoći) za financiranje izborne promidžbe za lokalne izbore (prijenose na posebne račune kandidata i koalicijskih partnera koji su bili nositelji liste) te donacije (pomoći) zakladama, udrugama te drugim interesnim i ugroženim skupinama u okviru planiranih aktivnosti političkih stranaka na temelju zamolbi.

Drugi rashodi ostvareni u iznosu 7.336.893,00 kn, između ostalog, odnose se na doznačena sredstva za financiranje izborne promidžbe uplaćena stranačkim kandidatima za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, kazne i naknade štete fizičkim i pravnim osobama na temelju ugovornih obveza te otpisana potraživanja.

3.3. Imovina, obveze i vlastiti izvori

Na dan 31. prosinca 2017., ukupna vrijednost imovine političkih stranaka obuhvaćenih revizijom iskazana je u iznosu 87.675.809,00 kn, a obveza i vlastitih izvora u iznosu 87.682.577,00 kn (razlika u iznosu 6.768,00 kn odnosi se na SU koja je za 2017. vodila jednostavno knjigovodstvo, primjenom novčanog računovodstvenog načela te je prema podacima iz Godišnjeg financijskog izvještaja o primicima i izdacima za 2017., u okviru dodatnih podataka iskazala stanje novčanih sredstava na računu koncem 2017. u iznosu 678,00 kn i obveze po neplaćenim računima u iznosu 7.446,00 kn). Vrijednosno značajniju imovinu te obveze i vlastite izvore u ukupnom iznosu 82.834.513,00 kn ili 94,5 % iskazale su parlamentarne političke stranke, dok su izvanparlamentarne političke stranke iskazale imovinu u iznosu 4.841.296,00 kn te obveze i vlastite izvore u iznosu 4.848.064,00 kn (što čini 5,5 % ukupno iskazane vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora).

U tablici broj 4 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2017.

Tablica broj 4

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2017.

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2017.	Udjel u %
	1	2	3
1.	Nefinancijska imovina	49.199.070,00	56,1
1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	4.011.060,00	4,5
1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	45.132.526,00	51,5
1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	54.390,00	0,1
1.4.	Sitni inventar	1.094,00	-
2.	Financijska imovina	38.476.739,00	43,9
2.1.	Novac u banci i blagajni	19.914.485,00	22,7
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika, potraživanja za više plaćene poreze i drugo	6.423.378,00	7,3
2.3.	Zajmovi	208.445,00	0,3
2.4.	Dionice i udjeli u glavnici	1.432.200,00	1,6
2.5.	Potraživanja za prihode poslovanja	9.162.955,00	10,5
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja)	1.335.276,00	1,5
	Ukupno imovina (1.+2.)	87.675.809,00	100,0
3.	Obveze	56.614.604,00	64,6
3.1.	Obveze za rashode	22.748.043,00	26,0
3.2.	Obveze za kredite i zajmove	24.063.834,00	27,4
3.3.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućeg razdoblja (pasivna vremenska razgraničenja)	9.802.727,00	11,2
4.	Vlastiti izvori	31.067.973,00	35,4
	Ukupno obveze i vlastiti izvori (3.+4.)	87.682.577,00	100,0
	Izvanbilančni zapisi	8.376.080,00	-

Nefinancijska imovina u vrijednosti 49.199.070,00 kn, odnosi se na vrijednost neproizvedene dugotrajne imovine (zemljišta, nematerijalna imovina, osnivački izdaci) u iznosu 4.011.060,00 kn, proizvedene dugotrajne imovine (poslovni objekti, uredska oprema i namještaj, komunikacijska oprema, oprema i uređaji za održavanje i zaštitu, umjetnička djela i druge izložbene vrijednosti, prijevozna sredstva, ulaganja u računalne programe) u iznosu 45.132.526,00 kn, plemeniti metal i ostale pohranjene vrijednosti (pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti) u iznosu 54.390,00 kn te sitni inventar u iznosu 1.094,00 kn, nakon izvršenog ispravka vrijednosti, koja je nabavljena tijekom 2017. i prethodnih godina.

U okviru financijske imovine, vrijednosno najznačajniji je novac u banci i blagajni, iskazan u iznosu 19.914.485,00 kn, od čega se 16.650.010,00 kn ili 83,6 % odnosi na parlamentarne, a 3.264.475,00 kn ili 16,4 % na izvanparlamentarne političke stranke. Također, značajna su potraživanja za prihode poslovanja (između ostalog, potraživanja od lokalnih jedinica, članarine i od zakupaca za najamnine i režijske troškove poslovnih prostora danih u najam) iskazana u iznosu 9.162.955,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 8.537.975,00 kn ili 93,2 %, a izvanparlamentarne 624.980,00 kn ili 6,8 %.

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te potraživanja za više plaćene poreze i drugo iskazani su u iznosu 6.423.378,00 kn, od čega se 6.278.027,00 kn ili 97,7 % odnosi na parlamentarne političke stranke (između ostalog, potraživanja u vezi s prodanim stanovima na kojima je postojalo stanarsko pravo te potraživanja od koalicijskih partnera nakon provedenih izbora za zastupnike u Hrvatski sabor u 2016. kao i redovnih i prijevremenih lokalnih izbora prethodnih godina i 2017.).

Zajmovi tri političke stranke (DDS, HSU, Živi zid) iskazani u iznosu 208.445,00 kn, odnose se, između ostalog, na dane pozajmice fizičkim osobama i drugoj političkoj stranci.

Obveze su iskazane u iznosu 56.614.604,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 53.151.491,00 kn ili 93,9 %, a na izvanparlamentarne 3.463.113,00 kn ili 6,1 %.

Obveze za rashode u iznosu 22.748.043,00 kn, odnose se na obveze za zaposlene, obveze za materijalne rashode (prema dobavljačima i druge obveze za financiranje rashoda poslovanja) te obveze za financijske rashode.

Od ukupno iskazanih obveza za kredite i zajmove u iznosu 24.063.834,00 kn, vrijednosno značajnije u iznosu 22.547.720,00 kn ili 93,7 %, odnose se na četiri parlamentarne političke stranke (HDZ, HNS, HSS, SDP) i to za kredite u vezi s financiranjem izborne promidžbe (za lokalne izbore, predsjedničke izbore, izbor zastupnika u Hrvatski sabor), podmirenje dospjelih obveza, obrtnih sredstava, tekuće likvidnosti poslovanja i financijski najam vozila.

Odgodeno plaćanje rashoda i prihode budućeg razdoblja (pasivna vremenska razgraničenja) u iznosu 9.802.727,00 kn iskazalo je 14 političkih stranaka, a odnose se na potraživanja u vezi s prodajom stanova na kojima postoji stanarsko pravo u iznosu 2.531.719,00 kn ili 25,8 % (SDP) te potraživanja od lokalnih jedinica za redovito godišnje financiranje, za članarinu, doniranu opremu, odgodoeno plaćanje rashoda obračunanih na teret 2017. za koje nisu primljene izvorne knjigovodstvene isprave i drugo u iznosu 7.271.008,00 kn ili 74,2 %.

Vlastiti izvori iskazani u iznosu 31.067.973,00 kn, odnose se na preneseni višak odnosno manjak prihoda te vlastite izvore, od čega su 29.683.022,00 kn ili 95,5 % iskazale parlamentarne, a 1.384.951,00 kn ili 4,5 % izvanparlamentarne političke stranke.

Izvanbilančni zapisi iskazani u iznosu 8.376.080,00 kn, između ostalog, odnose se na poslovni prostor za koji politička stranka vodi postupak utvrđivanja vlasništva, sudski spor između dviju političkih stranaka u vezi sa sporazumom o zajedničkom izlasku na izbore za zastupnike u Hrvatski sabor, evidentiranje instrumenata osiguranja povrata primljenih kredita od poslovne banke te vozila nabavljenih putem operativnog leasinga (HDZ, HNS, SDA Hrvatske, SDP).

3.4. Nalazi revizije

Financijskom revizijom političkih stranaka za 2017., utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje, prihode i rashode.

- Planiranje

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, odnosno programom rada i godišnjim financijskim planom. Godišnji program rada treba sadržavati opis glavnih aktivnosti, iznos potrebnih sredstava te izvore financiranja za određeno razdoblje, kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje i kontrola financijskog poslovanja političke stranke. Financijski plan treba biti usklađen s godišnjim programom rada i mora sadržavati pregled planiranih prihoda i rashoda za tekuću godinu, prema vrstama prihoda i rashoda utvrđenim u računskom planu za neprofitne organizacije.

Propusti i nepravilnosti utvrđeni revizijom odnose se na nepravodobno donošenje financijskog plana (Stranka rada i solidarnosti), iako je odredbama članka 5. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, kao i odredbama članka 28. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, između ostalog, propisano donošenje financijskog plana do završetka tekuće godine. Također, utvrđeno je nerealno planiranje prihoda i rashoda odnosno kod znatnijih odstupanja ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana, a pojedini rashodi nisu planirani prema računima propisanim računskim planom zbog čega nije moguća usporedba ostvarenih u odnosu na planirane veličine, višak prihoda iz prethodne godine nije planiran financijskim planom te nije sastavljeno obrazloženje financijskog plana po programima i aktivnostima (Abeceda, DUSTRA).

S obzirom na to da političke stranke, prema Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, financijska sredstva mogu koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom rada, Ured je mišljenja da sve političke stranke trebaju sastaviti godišnje financijske planove i programe rada, na način koji osigurava učinkovito upravljanje i kontrolu financijskog poslovanja te postupanje u skladu s propisima.

Ured je dao naloge i preporuke za pravodobno sastavljanje financijskog plana, realnije planiranje prihoda i rashoda financijskim planom (u slučaju znatnog odstupanja donijeti izmjene i dopune financijskog plana), planirati višak prihoda prethodne godine i rezultat poslovanja tekuće godine, sastaviti obrazloženje financijskog plana po programima i aktivnostima te donijeti financijski plan prema računima iz računskog plana, u skladu s odredbama Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

- Računovodstveno poslovanje

Revizijom računovodstvenog poslovanja utvrđene nepravilnosti i propusti u dijelu koji se odnosi na financijske izvještaje, poslovne knjige i evidentiranje poslovnih događaja, popis imovine i obveza te potraživanja i obveze.

Političke stranke su obvezne sastavljati godišnje financijske izvještaje za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca i dostaviti ih Uredu u roku 60 dana nakon isteka obračunskog razdoblja. Uz financijske izvještaje, političke stranke dužne su dostaviti godišnji program rada, financijski plan te izvješće o primljenim donacijama tijekom godine.

Revizijom je utvrđeno da su političke stranke sastavile i dostavile financijske izvještaje i njihove sastavne dijelove Uredu u propisanom roku.

Odredbom članka 28. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije te da neprofitna organizacija sastavlja i podnosi financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njezinih organizacijskih jedinica.

Revizijom je utvrđeno da pojedine političke stranke (AM, DSS, DUSTRA, HSS, Stranka rada i solidarnosti, SU, Živi zid) nisu sastavile temeljne financijske izvještaje na propisan način, odnosno da podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti te istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama i/ili objavljenim na mrežnoj stranici političke stranke (između ostalog, stanje i struktura rashoda na razini pojedine skupine, podskupine i računa iskazana u financijskim izvještajima nije usklađena sa stanjem i strukturom rashoda evidentiranom u poslovnim knjigama). Zbog navedenog, financijski izvještaji ne pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja. Također, utvrđeno je da su pojedine političke stranke (HGS, NLSP) u svojim financijskim izvještajima, između ostalog, iskazale i podatke koji se odnose na financiranje izborne promidžbe kandidata za izbor načelnika, gradonačelnika i župana, a koje je trebalo iskazati u Financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe (FIN-IZVJ) kandidata s obzirom na to da su sudionici izborne promidžbe bili kandidati, a ne političke stranke. Bilješke uz financijske izvještaje, između ostalog, ne sadrže pregled ostalih ugovornih obveza po sudskim sporovima u tijeku, pregled stanja i rok dospijeca najma službenih vozila putem operativnog leasinga, kao ni pregled rokova dospijeca zajmova i pozajmica te razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine (HSP AS, HSS, Naprijed Hrvatska!, NLSP, Živi zid).

Političke stranke su za 2017. bile obvezne voditi poslovne knjige u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Odredbama članaka 12., 13. i 14. navedenog Zakona, propisane su sljedeće poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Od pomoćnih knjiga se obvezno vode: knjiga dugotrajne i kratkotrajne nefinancijske imovine, knjiga financijske imovine i obveza (potraživanja i obveza, primljenih i izdanih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata, potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita, te danih zajmova), knjiga blagajne, knjiga ulaznih i izlaznih računa te evidencije putnih naloga i korištenja službenih vozila i danih i primljenih jamstava i garancija, kao i druge pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

Nepravilnosti utvrđene kod 12 političkih stranaka, odnose se na ustrojavanje i vođenje propisanih poslovnih knjiga. Između ostalog, utvrđeno je da pojedine političke stranke (Abeceda, AM, HGS, HSP AS, HSS, HSU, DUSTRA, Naprijed Hrvatska!, Stranka rada i solidarnosti, Živi zid), nisu ustrojile pojedine propisane pomoćne knjige (evidenciju sitnog inventara, knjigu financijske imovine i obveza, pomoćnu knjigu potraživanja i obveza, knjigu blagajne, evidenciju korištenja službenih vozila, evidenciju danih i primljenih zadužnica) i/ili poslovne knjige nisu uvezane, potpisane ni zaštićene elektroničkim potpisom, nisu evidentirale rashode prema rasporedu računa za neprofitne organizacije ili su poslovne događaje u pojedinim slučajevima evidentirale bez vjerodostojne dokumentacije, u pojedinim slučajevima odgovorna osoba nije prethodno ovjerila i kontrolirala knjigovodstvene isprave na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji ili su poslovni događaji evidentirani na temelju knjigovodstvenih isprava iz kojih se ne može nedvojbeno utvrditi vrsta poslovnog događaja, odnosno pružene usluge, kao ni potvrditi da su financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Nadalje, kod pojedinih političkih stranaka (Abeceda, AM, SDA Hrvatske) utvrđene su nepravilnosti u okviru blagajničkog poslovanja (između ostalog, stanje sredstava u blagajni i blagajničkom izvještaju nije istovjetno glavnoj knjizi, nije poštivan blagajnički maksimum, blagajnički izvještaji nisu sastavljeni kada je iskazan novčani promet, nego je sastavljen jedan blagajnički izvještaj u kojem su evidentirane sve uplate i isplate tijekom godine, blagajničke izvještaje i isplata nije potpisao blagajnik, likvidator i primatelj, uz blagajničke uplatnice i isplata na temelju kojih su nastale poslovne promjene nije priložena dokumentacija iz koje se može potvrditi da je poslovni događaj nastao).

Prema odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Isprava za knjiženje uredna je kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena. Vjerodostojna je ona knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

U dijelu koji se odnosi na financiranje izborne promidžbe, revizijom je utvrđeno da su pojedine političke stranke (HGS, NLSP) poslovne događaje (uplate odnosno prijenos sredstava s redovnog računa političke stranke, isplate odnosno plaćanja dobavljačima za troškove izborne promidžbe kandidata te preostala sredstva koja su se koncem 2017. nalazila na posebnom računu za financiranje izborne promidžbe kandidata - za izbor načelnika, gradonačelnika i župana), evidentirale u svojim poslovnim knjigama i iskazale u financijskim izvještajima političke stranke. Također, i poslovne događaje koji se odnose na izbornu promidžbu kandidata evidentirale su u svojim poslovnim knjigama (troškove izborne promidžbe kandidata) te u okviru redovnog računa političke stranke (povrat neutrošenih sredstava na redovni račun političke stranke), zbog čega vrijednost imovine te prihodi i rashodi političke stranke nisu točno iskazani u financijskim izvještajima ni evidentirani u poslovnim knjigama. S obzirom da su sudionici izborne promidžbe bili kandidati (za načelnika, gradonačelnika i župana), a ne politička stranka, u poslovnim knjigama političke stranke trebalo je prijenos sredstava na poseban račun kandidata evidentirati na računu rashoda za donacije (pomoći), a rashode koje je kandidat ostvario iskazati u Financijskim izvještajima kandidata o financiranju izborne promidžbe (FIN-IZVJ) na temelju računa koji glase na kandidata. Revizijom je također utvrđeno da su i obveze za rashode za izbornu promidžbu, pojedine političke stranke podmirile sa svog redovnog računa, umjesto s posebnog računa za financiranje izborne promidžbe kandidata. Poslovni događaji u vezi s posebnim računima za financiranje troškova izborne promidžbe i blagajničkog poslovanja nisu evidentirani u poslovnim knjigama prema računovodstvenom načelu nastanka događaja (AM) te posebni računi za financiranje izborne promidžbe nisu zatvoreni do konca 2017. ili su zatvoreni nakon propisanog roka (AM, HSP AS, NLSP). Prema odredbi članka 14. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke te kandidati i nositelji nezavisnih lista, odnosno lista grupe birača, dužni su dovršiti sve transakcije na posebnom računu za financiranje izborne promidžbe i zatvoriti ga najkasnije u roku 30 dana od isteka roka za isplatu naknade troškova izborne promidžbe (koja se, prema odredbi članka 21. navedenog Zakona, isplaćuje u roku 60 dana od dana objave konačnih službenih rezultata izbora).

Prema odredbama članka 26. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, prihodi i rashodi se priznaju uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija), članarina, pomoći, doprinosa i drugi slični prihodi, priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju, a mogu se priznati u izvještajnom razdoblju, ako su naplaćeni najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju.

Pojedine političke stranke (AM, HGS, HSU) nisu u poslovnim knjigama evidentirale pojedine rashode (financijski rashodi), obveze (prema pravnoj osobi na temelju presude Trgovačkog suda u vezi s obavljenom uslugom ispitivanja javnog mijenja za potrebe parlamentarnih izbora u 2011., uvećano za kamate) ni potraživanja (iz proračuna lokalne jedinice ni od članova koji su obveznici plaćanja članskog doprinosa).

Popis imovine i obveza propisan je odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Političke stranke dužne su popisati imovinu i obveze na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza obavlja povjerenstvo za popis, koje se osniva u skladu sa statutom ili drugim najvišim općim aktom neprofitne organizacije (političke stranke). Zakonski zastupnik određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste (knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi povjerenstva za popis). Nakon završetka popisa, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja te ga predati zakonskom predstavniku, koji na temelju navedenog odlučuje o manjkovima, viškovima, otpisu i rashodovanju imovine, kao i mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja.

Pojedine političke stranke (AM, DUSTRA, HSP AS, HSU, NLSP, Stranka rada i solidarnosti), nisu obavile popis imovine i obveza u skladu s propisima, između ostalog, odluka o popisu imovine i obveza ne sadrži pojedine propisane elemente, popisom nije obuhvaćen dio imovine i obveza ili popis uopće nije obavljen te nije usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem.

S obzirom na to da poslovne knjige i financijski izvještaji trebaju pružiti istinit, pouzdan i točan pregled sredstava, izvora sredstava te prihoda i rashoda, Ured je naložio obavljanje popisa imovine i obveza, evidentiranje poslovnih događaja i vođenje poslovnih knjiga, kao i sastavljanje i dostavljanje financijskih izvještaja sa sastavnim dijelovima u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Naložio je u poslovnim knjigama evidentirati i u financijskim izvještajima iskazati podatke u vezi s novčanim sredstvima samo za političku stranku, kao i evidentirati potraživanja od lokalnih jedinica i obveznika plaćanja članskog doprinosa u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

U vezi s financiranjem izborne promidžbe, naložio je financiranje troškova izborne promidžbe obavljati u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, podmirivati obveze za rashode u vezi s izbornom promidžbom putem posebnog računa za financiranje izborne promidžbe te posebne račune za financiranje izborne promidžbe zatvoriti u roku propisanom odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Također, predložio je sporazumom s političkom strankom o zajedničkom izlasku na lokalne izbore utvrditi način i iznos sufinanciranja troškova izborne promidžbe te po okončanju izbornih aktivnosti sastaviti konačni obračun troškova izborne promidžbe i u poslovnim knjigama evidentirati pripadajući dio prihoda i rashoda.

- **Prihodi**

Odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, propisano je da političke stranke mogu radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarina, odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Također, propisano je da se političke stranke mogu financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima navedenim Zakonom.

Revizijom je utvrđeno da su političke stranke u 2017. vrijednosno najznačajnije prihode ostvarile iz državnog proračuna te proračuna lokalnih jedinica. S obzirom na to da pojedine političke stranke (Laburisti SU, te AM i HSU čije su nepravilnosti opisane u okviru područja računovodstveno poslovanje), prihode i/ili potraživanja od lokalnih jedinica za redovito godišnje financiranje rada te članarina nisu evidentirale u poslovnim knjigama, ni iskazale u financijskim izvještajima, Ured je naložio njihovo evidentiranje u poslovne knjige, odnosno iskazivanje u financijskim izvještajima u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Također, s obzirom na to da je utvrđeno da jedna politička stranka (DUSTRA) nije vodila evidencije ni izdavala potvrde o primljenim članarinama, a druga politička stranka (AM) primila je naknadu troškova izborne promidžbe na svoj račun za redovno poslovanje, umjesto na poseban račun za financiranje izborne promidžbe, Ured je naložio voditi evidencije i izdavati potvrde o primitku članarina te naplatu troškova izborne promidžbe na poseban račun političke stranke, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Prema odredbama članka 10. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, dobrovoljnim prilogom (donacijom) u smislu navedenog Zakona, smatraju se povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, političkoj stranci, nezavisnom zastupniku, članu predstavničkog tijela lokalne jedinice izabranom s liste grupe birača te nezavisnoj listi, odnosno listi grupe birača i kandidatu, za njihov politički rad, odnosno za financiranje izborne promidžbe. Za donacije koje se daju u obliku proizvoda ili usluga (uključujući donacije u drugim nenovčanim oblicima, kao što su primjerice pokretna ili nepokretna imovina i imovinska prava), fizičke i pravne osobe dužne su izdati račun na kojem će biti naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge te na kojem je naznačeno da glasi na političku stranku, nezavisnog zastupnika ili člana predstavničkog tijela lokalne jedinice izabranog s liste grupe birača, odnosno na nezavisnu listu, listu grupe birača ili kandidata, te da ne podliježe naplati. Političke stranke dužne su voditi evidenciju i izdavati potvrde o primitku dobrovoljnih priloga (donacija).

Utvrđene nepravilnosti i propusti u vezi dobrovoljnih priloga (donacija), odnose se na neiskazivanje dijela primljenih dobrovoljnih priloga (donacija) u izvješću o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) (u navedenom izvješću iskazani su dobrovoljni prilozi (donacije) za 60.506,00 kn manje od evidentiranih u poslovnim knjigama), primljene dobrovoljne priloge (donacije) iz nedopuštenih izvora (50.250,00 kn) i u iznosu višem od zakonom propisanog iznosa (70.000,00 kn) te njihovo neprijavlivanje Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu u propisanom roku i nepravodobnu uplatu u korist državnog proračuna (Stranka rada i solidarnosti). Također, utvrđeno je da su dobrovoljni prilozi (donacije) za financiranje izborne promidžbe primljeni na poseban račun za financiranje izborne promidžbe nakon provedenih izbora (HSP AS) i/ili na račun za redovno financiranje (HGS), umjesto na poseban račun za financiranje izborne promidžbe te nevođenje evidencija i izdavanje potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija), u skladu s propisima (DUSTRA).

U vezi s navedenim, naloženo je vođenje evidencija, izdavanje potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i iskazivanje svih primljenih dobrovoljnih priloga (donacija) u izvješću o primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) te u državni proračun uplatiti primljene dobrovoljne priloge (donacije) iz nedopuštenih izvora kao i iznosu višem od zakonom propisanog iznosa u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanju potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i članarina, izvješćima o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe i izvješćima o troškovima (rashodima) izborne promidžbe te financijskim izvještajima za financiranje izborne promidžbe.

Također, Ured je naložio dobrovoljne priloge (donacije) primljene u novcu za potporu političkog djelovanja zaprimati na redovni račun preko kojeg politička stranka obavlja poslovanje, a dobrovoljni prilog (donaciju) uplaćen na poseban račun za financiranje izborne promidžbe nakon provedenih izbora vratiti donatoru odnosno ako povrat nije moguć iznos vrijednosti donacije uplatiti u državni proračun, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Osim toga, u vezi s primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama), revizijom proračuna i proračunskih korisnika, lokalnih jedinica i drugih subjekata revizije, provjereno je jesu li donatori političkih stranaka ujedno bili i dobavljači subjekata revizije te jesu li utvrđene nepravilnosti u provedbi postupaka javne nabave.

Utvrđeno je da su od ukupno 3 101 dobavljača u 205 subjekata revizije, 52 dobavljača bili i donatori sedam političkih stranaka, ali revizijom nisu utvrđene nepravilnosti koje bi ukazivale na neetično ponašanje pri odabiru dobavljača - donatora političkih stranaka.

- **Rashodi**

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom odnosno programom rada i godišnjim financijskim planom.

Kod jedne političke stranke (SDA Hrvatske), utvrđeno je da na pojedinim računima dobavljača (na temelju kojih su ostvareni rashodi za reprezentaciju) nije navedena aktivnost povodom koje je račun sastavljen, odnosno nije navedena aktivnost na koju se poslovni događaj odnosi te se ne može potvrditi jesu li sredstva korištena za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom. Također, utvrđene su nepravilnosti i propusti kod obračuna putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi nisu numerirani, ne sadrže svrhu putovanja, niti su naznačena početna i završna stanja brojila, a izvješća o službenom putovanju nisu sastavljena). Prema odredbama članka 6. Pravilnika o porezu na dohodak, koji je bio na snazi do 3. veljače 2017. i odredbama članka 8. Pravilnika o porezu na dohodak, koji je na snazi od 3. veljače 2017., izdaci za službena putovanja (dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo) obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdaci i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Neovisno u kojem obliku se izdaje, putni nalog kao vjerodostojna isprava sadrži osobito sljedeće podatke: nadnevak izdavanja, ime i prezime osobe koja se upućuje na službeno putovanje, mjesto u koje osoba putuje, svrha putovanja, vrijeme trajanja putovanja, vrijeme kretanja na put, podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (ako se putuje automobilom potrebno je navesti marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila - kilometar/sat), vrijeme povratka s puta, potpis ovlaštene osobe, obračun troškova, likvidaciju obračuna te izvješće s puta. Uz putni nalog obvezno se prilažu isprave kojima se dokazuju nastali izdaci i to osobito: računi za cestarine, računi za parking, putne karate ili u iznimnim i opravdanim slučajevima preslike putnih karata, računi za smještaj i drugo, bez obzira na način podmirenja izdataka. U skladu s odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj. Vjerodostojna je knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

Ured je naložio obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju naloga za službeno putovanje koji sadrži sve propisane podatke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o porezu na dohodak. Također, predložio je na knjigovodstvenim ispravama (računima) navesti aktivnosti na koje se poslovni događaj odnosi kako bi se potvrdilo da su sredstva korištena radi ostvarenja ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

- Financiranje izborne promidžbe

U svibnju 2017. održani su izbori za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izbori za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike i izbori za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda (dalje u tekstu: lokalni izbori). Izbori su raspisani odlukama Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine 38/17).⁶ U skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, nadzor financiranja izborne promidžbe na lokalnim izborima, u suradnji s Državnim izbornim povjerenstvom provodila su nadležna županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva. Prema podacima Državnog izbornog povjerenstva, na lokalnim izborima 2017. sudjelovalo je 4 630 izbornih sudionika. U listopadu 2017., Vlada Republike Hrvatske donijela je odluke o raspisivanju dopunskih izbora (za članove općinskog vijeća u dvije lokalne jedinice iz reda pripadnika srpske nacionalne manjine te u tri lokalne jedinice iz reda pripadnika romske nacionalne manjine) i prijevremenih izbora u jednoj lokalnoj jedinici (Narodne novine 84/17).

Lokalni izbori uređeni su Zakonom o lokalnim izborima (Narodne novine 144/12 i 121/16). Pravo predlaganja kandidacijskih lista i kandidata, prema odredbama članka 15. navedenog Zakona, imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora, a može ih predložiti jedna, dvije ili više političkih stranaka. Redosljed kandidata na kandidacijskim listama i kandidate, političke stranke utvrđuju samostalno na način predviđen statutom političke stranke, odnosno u skladu s posebnim odlukama donesenim na temelju statuta.

Izborna promidžba je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe u svrhu javnog predstavljanja i obrazlaganja svojih izbornih programa biračima koja počinje danom objave zbirnih lista, a prestaje 24 sata prije dana održavanja izbora, dok su sudionici izborne promidžbe kandidati, nositelji kandidacijskih lista grupe birača, političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka, naznačeni na objavljenom listi kandidata i zbirnoj listi (članak 32., 33. i 35. istog Zakona).

Financiranje izborne promidžbe propisano je odredbama članka 12. do 17. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Prema navedenim odredbama, političke stranke mogu financirati izbornu promidžbu iz vlastitih sredstava te iz dobrovoljnih priloga (donacija). Vlastita sredstva koja politička stranka namjerava utrošiti za izbornu promidžbu i dobrovoljni prilozima (donacije) za financiranje izborne promidžbe, moraju biti uplaćena na poseban račun za financiranje izborne promidžbe, koji otvaraju političke stranke koje planiraju samostalno sudjelovati na izborima i jedna od političkih stranaka koje su zajedno predložile stranačku listu (ako dvije ili više političkih stranaka sudjeluju na izborima kao koalicijski partneri), što se uređuje međusobnim sporazumom.

⁶ Analiza provedbe lokalnih izbora 2017., od 30. studenoga 2017., koju je izradilo Državno izborno povjerenstvo

Međusobnim sporazumima nije jasno utvrđen način financiranja troškova izborne promidžbe, odnosno iznos rashoda koji treba sufinancirati svaki koalicijski partner, obveza uplate i iznos predujma, obračun ukupnih troškova izborne promidžbe te način izvještavanja i evidentiranja rashoda u poslovnim knjigama pojedine političke stranke (na temelju obračuna ili na temelju preslika knjigovodstvenih isprava o poslovnim događajima), kao ni način podjele ostvarene naknade troškova izborne promidžbe iz državnog ili lokalnog proračuna (ako ostvare to pravo).

S obzirom na navedeno, Ured je političkim strankama skrenuo pozornost da je sporazumima o zajedničkom izlasku na izbore, između ostalog, potrebno jasno i nedvojbeno urediti način financiranja i sastavljanja obračuna zajedničkog izlaska na izbore, kako bi podaci o financiranju izborne promidžbe u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, kao i financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe bili evidentirani, odnosno iskazani u skladu s propisima koji uređuju financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija. Kada je politička stranka nositelj koalicijskog sporazuma, primljene predujmove treba evidentirati u okviru obveza za predujmove od koalicijskih partnera za financiranje izborne promidžbe za lokalne izbore, a ukupne rashode izborne promidžbe, po okončanju izbora i obračunu udjela u troškovima, treba umanjiti za dio rashoda koji se odnosi na koalicijske partnere te u poslovnim knjigama evidentirati potraživanja od koalicijskih partnera u iznosu pripadajućeg dijela njihovih rashoda izborne promidžbe. Kada je politička stranka koalicijski partner, dane predujmove u poslovnim knjigama treba evidentirati u okviru potraživanja za dane predujmove nositelju koalicijskog sporazuma, a po okončanju izbora i obračunu udjela u troškovima treba evidentirati rashode za izbornu promidžbu na pripadajućim skupinama računa računskoga plana te obveze prema koalicijskom partneru.

Ured je mišljenja da je potrebno propisima urediti bitne elemente međusobnih sporazuma političkih stranaka te način postupanja u slučaju kada politička stranka ostvari prihode i troškove (rashode) izborne promidžbe po posebnom računu za financiranje izborne promidžbe prije zaključenja sporazuma s drugim političkim strankama ili kada samostalno ne prijavi svoju listu za izbore.

U tablici u nastavku navode se područja u kojima su revizijom za 2017. utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka, a utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja.

Tablica broj 5

Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka,
a utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja

Redni broj	Politička stranka	Planiranje i računovodstveno poslovanje					Prihodi	Rashodi
		Financijski plan	Poslovne knjige	Financijski izvještaji	Popis imovine i obveza	Potraživanja i obveze		
	1	2	3	4	5	6	7	8
Parlamentarne stranke								
1.	Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)	X	X	X	X		X	
2.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)		X	X				
3.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)		X		X	X		
4.	Živi zid		X	X				
Izvanparlamentarne stranke								
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	X	X					
2.	Akcija mladih (AM)		X	X	X		X	
3.	Demokratski savez Srba			X				

Redni broj	Politička stranka	Planiranje i računovodstveno poslovanje					Prihodi	Rashodi
		Financijski plan	Poslovne knjige	Financijski izvještaji	Popis imovine i obveza	Potraživanja i obveze		
	1	2	3	4	5	6	7	8
	(DSS)							
4.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)	X	X	X	X		X	
5.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (IISP AS)		X	X	X		X	
6.	Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)						X	
7.	Naprijed Hrvatska! - Progressivni savez (Naprijed Hrvatska!)		X	X				
8.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)		X	X	X			
9.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)		X					X
10.	Stranka umirovljenika (SU)			X			X	
11.	Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)		X	X			X	

3.5. Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Ured prati mjere koje političke stranke poduzimaju, s ciljem izvršenja naloga i preporuka koji su navedeni u izvješću o obavljenoj reviziji, u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), točka 51. ISSAI 100 - Temeljna načela revizije javnog sektora i točka 60. ISSAI 400 - Temeljna načela revizije usklađenosti. Za potrebe praćenja izvršenja naloga i preporuka, u skladu s odredbom članka 14. stavka 6. Zakona o Državnom uredu za reviziju, Ured od političkih stranaka traži da u roku 60 dana od dana primitka izvješća o obavljenoj reviziji dostave pisano očitovanje o poduzetim mjerama po nalazu revizije, odnosno Plan provedbe naloga i preporuka s planiranim aktivnostima, rokovima i osobama zaduženim za provedbu.

Ured provjerava u okviru financijskih revizija, jesu li političke stranke kod kojih se obavlja revizija, u planiranim rokovima postupile prema danim nalozima i preporukama, odnosno otklanjaju li utvrđene nepravilnosti i propuste. U izvješću o obavljenoj reviziji, u okviru Provedbe naloga i preporuka, Ured, između ostalog, navodi status naloga i preporuka (provedeno, u postupku provedbe, djelomično provedeno, nije provedeno i nije primjenjivo).

U prošlim revizijama političkih stranaka dano je 116 naloga i preporuka. Revizijom za 2017. utvrđeno je da je provedeno 45 ili 38,8 % naloga i preporuka, 12 ili 10,3 % naloga i preporuka je u postupku provedbe, djelomično je provedeno 20 ili 17,3 % naloga i preporuka, nije provedeno 39 ili 33,6 % naloga i preporuka, a naloga i preporuka koji nisu primjenjivi zbog promjene propisa ili neprovođenja aktivnosti nije bilo.

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama, prema političkim strankama daju se u tablici broj 6. Političke stranke su i nadalje u obvezi postupiti prema nalozima i preporukama Ureda, koji nisu u cijelosti provedeni.

Tablica broj 6

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama

Redni broj	Politička stranka	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka			
				provedeno	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Akcija mladih (AM)	2016.	4	1	0	0	3
2.	Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)	2016.	9	3	0	1	5
3.	Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)	2016.	5	2	1	0	2
4.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	2016.	0	0	0	0	0
5.	Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)	2016.	4	3	0	1	0
6.	HRAST - Pokret za uspješnu Hrvatsku	2016.	1	1	0	0	0
7.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	2016.	1	1	0	0	0
8.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	2016.	4	3	1	0	0
9.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	2015.	2	1	0	0	1
10.	Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)	2016.	5	3	2	0	0
11.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	2016.	6	1	0	3	2
12.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	2016.	5	1	1	2	1
13.	Hrvatska stranka prava (HSP)	2016.	5	1	1	1	2
14.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	2016.	6	0	0	0	6
15.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	2016.	6	1	0	0	5
16.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	2016.	2	0	0	0	2
17.	Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)	2016.	4	1	1	0	2
18.	Istarski demokratski sabor (IDS)	2016.	2	0	2	0	0
19.	Most nezavisnih lista (MOST)	2016.	3	3	0	0	0
20.	Naprijed Hrvatska ¹ - Progresivni savez (Naprijed Hrvatska ¹)	2016.	4	2	0	1	1
21.	Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)	2016.	3	2	0	0	1
22.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	2016.	1	1	0	0	0
23.	Pametno	2016.	3	1	0	0	2
24.	Primorsko goranski savez (PGS)	2016.	0	0	0	0	0
25.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	2016.	2	2	0	0	0
26.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	2016.	4	3	0	1	0
27.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	2016.	5	1	3	1	0
28.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	2016.	2	2	0	0	0
29.	Stranka umirovljenika (SU)	2015.	1	1	0	0	0
30.	Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)	2016.	2	0	0	0	2
31.	Živi zid	2016.	15	4	0	9	2
Ukupno			116	45	12	20	39

4. REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2017. šest nezavisnih zastupnika⁷. O financijskim izvještajima nezavisnih zastupnika izraženo je **pet bezuvjetnih i jedno uvjetno** mišljenje, a o usklađenosti poslovanja izražena su **bezuovjetna** mišljenja.

U tablici u nastavku navode se izraženih mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2017. te mišljenje iz prošle revizije (ako je obavljena), po nezavisnim zastupnicima.

Tablica broj 7

Izražena mišljenja po nezavisnim zastupnicima

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Izraženo mišljenje za 2017.		Mišljenje iz prošle revizije
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	
	1	2	3	4
1.	Vladimir Bilek, nezavisni zastupnik češke i slovačke nacionalne manjine	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
2.	Željko Glasnović, nezavisni zastupnik	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
3.	Robert Jankovics, nezavisni zastupnik mađarske nacionalne manjine	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
4.	Veljko Kajtazi, nezavisni zastupnik austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
5.	Ermina Lekaj Prljaskaj, nezavisna zastupnica albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
6.	dr. sc. Furio Radin, nezavisni zastupnik talijanske nacionalne manjine	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno

4.1. Prihodi

Prema izvještajima o приходima i rashodima za 2017., ukupni prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.098.371,00 kn, a odnose se na prihode iz državnog proračuna i druge prihode.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim приходima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 8

Ostvareni prihodi nezavisnih zastupnika za 2017., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Prihodi iz državnog proračuna	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5
1.	Vladimir Bilek	342.636,00	19,00	342.655,00	16,4
2.	Željko Glasnović	331.887,00	21,00	331.908,00	15,8
3.	Robert Jankovics	331.887,00	38,00	331.925,00	15,8
4.	Veljko Kajtazi	331.887,00	3,00	331.890,00	15,8
5.	Ermina Lekaj Prljaskaj	428.007,00	4,00	428.011,00	20,4
6.	dr. sc. Furio Radin	331.887,00	95,00	331.982,00	15,8
SVEUKUPNO		2.098.191,00	180,00	2.098.371,00	100,0

⁷ Revidirano razdoblje (2017.) obuhvaća nezavisne zastupnike 9. saziva Hrvatskoga sabora.

Prihodi iz državnog proračuna u iznosu 2.098.191,00 kn, odnose se na doznačena sredstva iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje nezavisnih zastupnika u 2017. u iznosu 2.024.511,00 kn, prihode za izbornu promidžbu u iznosu 82.944,00 kn te druge prihode iz proračuna (u vezi s obračunom amortizacije za 2017.) u iznosu 4.704,00 kn, a umanjene za vrijednost nabavljene računalne i druge uredske opreme u iznosu 13.968,00 kn (Vladimir Bilek).

Prihodi za financiranje redovitog poslovanja ostvareni su na temelju odredbi Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika (Narodne novine 9/17), koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora u siječnju 2017. Prema navedenoj Odluci, nezavisnim zastupnicima za rad u 2017. raspoređeno je 2.024.511,00 kn. Sredstva su doznačavana tijekom 2017., u skladu s navedenom Odlukom.

Prihodi za izbornu promidžbu u iznosu 82.944,00 kn, odnose se na prihode (od naknade troškova izborne promidžbe prema odlukama Vlade Republike Hrvatske i Državnog izbornog povjerenstva iz 2015. i 2016. te povrata neutrošenih sredstava za financiranje izborne promidžbe na izborima za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i izborima za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica, koji su održani u svibnju 2017.) prenesene s posebnih računa za financiranje izborne promidžbe na račune za redovno poslovanje nezavisnih zastupnika (Vladimir Bilek, Ermina Lekaj Prljaskaj).

Drugi prihodi ostvareni u iznosu 180,00 kn odnose se na prihode od financijske imovine (kamate).

4.2. Rashodi

Prema izvještajima o приходima i rashodima za 2017., ukupni rashodi nezavisnih zastupnika iznosili su 1.869.674,00 kn, od čega su najveći materijalni rashodi u iznosu 1.038.705,00 kn te rashodi za donacije (pomoći) u iznosu 475.645,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 9

Ostvareni rashodi nezavisnih zastupnika za 2017., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi	Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Vladimir Bilek	93.680,00	178.839,00	4.704,00	1.036,00	199.282,00	0,00	477.541,00	25,5
2.	Željko Glasnović	0,00	92.697,00	0,00	9,00	10.100,00	80,00	102.886,00	5,5
3.	Robert Janković	0,00	109.710,00	0,00	228,00	184.525,00	0,00	294.463,00	15,8
4.	Veljko Kajtazi	105.355,00	164.394,00	0,00	1.492,00	16.200,00	2.867,00	290.308,00	15,5
5.	Ermina Lekaj Prjaskaj	76.393,00	311.504,00	7.838,00	523,00	38.450,00	0,00	434.708,00	23,3
6.	dr. sc. Furio Radin	0,00	181.561,00	55.670,00	1.476,00	27.088,00	3.973,00	269.768,00	14,4
	SVEUKUPNO	275.428,00	1.038.705,00	68.212,00	4.764,00	475.645,00	6.920,00	1.869.674,00	100,0

Materijalni rashodi, između ostalog, odnose se na rashode za promidžbu i informiranje (izrada i održavanje mrežne stranice, usluga digitalnog tiska), rashode za usluge (telefona, pošte i prijevoza, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge, zakupnine i najamnine, komunalne usluge), naknade troškova službenih putovanja, reprezentaciju (pokloni za službene posjete, obljetnice, susreti s biračima, ugošćivanje delegacija i drugo), naknade za obavljanje aktivnosti, uredski materijal, energiju i druge nespomenute materijalne rashode.

Rashodi za donacije (pomoći), odnose se na donacije (pomoći) dane građanima i udrugama za promidžbu kulturne baštine i sufinanciranje programa i aktivnosti nacionalnih manjina, organiziranje kulturnih manifestacija i festivala, stipendije (sufinanciranje školovanja), donacije (pomoći) u humanitarne svrhe i drugo u iznosu 415.645,00 kn te donacije (pomoći) u iznosu 60.000,00 kn za financiranje izborne promidžbe nezavisnog zastupnika (Vladimir Bilek) na izborima za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i izborima za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica (21. svibnja 2017.) u iznosu 60.000,00 kn, prema godišnjim programima rada i financijskim planovima nezavisnih zastupnika.

4.3. Nalazi revizije

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje nezavisnih zastupnika, odnosno djelokrug, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi te imovina i obveze, radi davanja mišljenja jesu li nezavisni zastupnici obavljali poslovanje, ostvarili prihode i rashode te sastavili financijske izvještaje u skladu s propisima, kao i jesu li financijska sredstva koristili isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programima rada i u skladu s financijskim planovima nezavisnih zastupnika.

Kod pet nezavisnih zastupnika, revizijom je utvrđeno da su financijski izvještaji za 2017. sastavljeni u svim važnijim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, a provjerom financijskih izvještaja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene nepravilnosti. Kod nezavisne zastupnice utvrđeno je da su financijski izvještaji također u svim važnijim odrednicama u skladu s navedenim propisima, osim u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje (poslovne knjige i financijske izvještaje). Utvrđeni propusti i nepravilnosti, odnose se na neistovjetnost podataka koji su iskazani u bilanci i evidentirani u glavnoj knjizi, evidentiranje plaćanja različitih usluga u poslovnim knjigama bez odgovarajućih knjigovodstvenih isprava, a u pojedinim slučajevima rashodi i imovina nisu evidentirani na računima propisanim računskim planom.

Ured je naložio poslovne događaje evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Također, predložio je na računima za robu i usluge navesti na koju se aktivnost, odnosno ciljeve odnose ostvareni rashodi, kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje i kontrola trošenja financijskih sredstava odnosno potvrdilo da su sredstva korištena za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada nezavisne zastupnice.

Poslovanje svih šest zastupnika za 2017. u svim važnijim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene znatnije nepravilnosti.

5. REVIZIJA ČLANA PREDSTAVNIČKOG TIJELA LOKALNE JEDINICE

Revizija financijskih izvještaja i poslovanja za 2017. obavljena je za člana predstavničkog tijela Grada Rovinja Brunu Poropata⁸, koji je imao vrijednost imovine iznad 100.000,00 kn.

O financijskim izvještajima, kao i o usklađenosti poslovanja izraženo je **uvjetno mišljenje**.

5.1. Prihodi

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima člana predstavničkog tijela lokalne jedinice za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 10

Ostvareni prihodi člana predstavničkog tijela lokalne jedinice za 2017., prema vrstama

u kn

Redni broj	Član predstavničkog tijela lokalne jedinice	Prihodi iz proračuna lokalne jedinice	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5
1.	Bruno Poropat	13.332,00	335,00	13.667,00	100,0

Prihodi iz proračuna lokalne jedinice ostvareni u iznosu 13.332,00 kn, odnose se na prihode iz proračuna Grada Rovinja za redovito godišnje financiranje političkih aktivnosti člana predstavničkog tijela, u skladu s Odlukom Gradskog vijeća Grada Rovinja iz srpnja 2017. o raspoređivanju sredstava za redovan rad političkih stranaka i vijećnika izabranih s liste grupe birača u Gradsko vijeće Grada Rovinja.

Drugi prihodi ostvareni u iznosu 335,00 kn, odnose se na prihode od kamata na sredstva po viđenju.

5.2. Rashodi

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima člana predstavničkog tijela lokalne jedinice za 2017., prema vrstama.

Tablica broj 11

Ostvareni rashodi člana predstavničkog tijela lokalne jedinice za 2017., prema vrstama

u kn

Redni broj	Član predstavničkog tijela lokalne jedinice	Materijalni rashodi	Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Bruno Poropat	148.349,00	4.776,00	997,00	34.500,00	188.622,00	100,0

* Od ukupno ostvarenih rashoda, na redovno poslovanje odnosi se 79.808,00 kn, a na financiranje izborne promidžbe 108.814,00 kn.

⁸ S obzirom na to da po okončanju lokalnih izbora koji su održani 21. svibnja 2017., Bruno Poropat više nije član predstavničkog tijela Grada Rovinja (Nezavisna lista grupe birača nije imala kandidata za Gradsko vijeće Grada Rovinja), revizija je, osim za 2017. obuhvaćala i razdoblje do isteka mandata.

Od ukupno ostvarenih rashoda u iznosu 188.622,00 kn, vrijednosno najznačajniji su materijalni rashodi u iznosu 148.349,00 kn te rashodi za donacije (pomoći) u iznosu 34.500,00 kn.

Materijalni rashodi ostvareni u iznosu 148.349,00 kn, odnose se na rashode za usluge promidžbe i informiranja u iznosu 61.479,00 kn, zakupnine i najamnine u iznosu 28.812,00 kn, uredski materijal i druge materijalne rashode u iznosu 22.500,00 kn, naknade osobama izvan radnog odnosa u iznosu 22.139,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 11.195,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 1.899,00 kn te računalne usluge u iznosu 325,00 kn.

Rashodi za donacije (pomoći) ostvareni u iznosu 34.500,00 kn, odnose se na donacije političkoj stranci u iznosu 30.000,00 kn dane na temelju ugovora o donaciji te kandidatkinji za načelnicu Općine Marčana u iznosu 4.500,00 kn isplaćene na temelju naloga za isplatu.

5.3. Nalazi revizije

Nepravilnosti i propusti kod Brune Poropata, člana Gradskog vijeća Grada Rovinja, između ostalog, odnose se na nedonošenje programa rada i financijskog plana, nedostavljanje izvješća o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja Uredu, neobjavlivanje navedenog izvješća i obavijesti o neprimanju donacija na mrežnoj stranici, vođenje poslovnih knjiga (redovno poslovanje i poslovanje koje se odnosi na troškove izborne promidžbe nije odvojeno) i evidentiranje poslovnih događaja bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave odnosno dokumentacije. Također, utvrđeno je da do vremena obavljanja revizije (srpanj 2018.), poseban račun za financiranje izborne promidžbe otvoren kod poslovne banke nije zatvoren, što nije u skladu s odredbama članka 14. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (najkasnije u roku od 30 dana od isteka roka za isplatu naknade troškova izborne promidžbe te neutrošeni novac uplatiti na poseban račun za redovno financiranje).

U vezi s postupanjem nakon isteka mandata, utvrđeno je da do vremena obavljanja revizije (srpanj 2018.), član predstavničkog tijela nije vratio u proračun Grada Rovinja neutrošena financijska sredstva dobivena iz proračuna Grada Rovinja za redovito godišnje financiranje svoje djelatnosti te novčani iznos tržišne protuvrijednosti imovine nabavljene sredstvima dobivenim iz proračuna Grada Rovinja. Odredbama članka 8. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, između ostaloga, propisano je da članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača koji nakon isteka mandata nisu ponovno izabrani za člana predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili im mandat prestane prije isteka vremena na koji su izabrani, dužni su u roku od 60 dana, od dana konstituiranja novog saziva predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno od prestanka mandata prije isteka vremena na koji su izabrani, vratiti u proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave: neutrošena financijska sredstva dobivena iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito godišnje financiranje njihove djelatnosti te novčani iznos tržišne protuvrijednosti imovine nabavljene sredstvima dobivenim iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito godišnje financiranje njihove djelatnosti. Nadalje, članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača, dužni su zatvoriti poseban račun za redovito financiranje svoje djelatnosti najkasnije u roku šest mjeseci od dana konstituiranja predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno prestanka mandata prije isteka vremena na koji su izabrani.

S obzirom na to da je članu predstavničkog tijela prestao mandat, nisu dani nalozi i preporuke u dijelu koji se odnosi na dostavu i objavu izvješća o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja te evidentiranje poslovnih događaja u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Ured je naložio neutrošena sredstva s posebnog računa za financiranje izborne promidžbe uplatiti (vratiti) na poseban račun za redovno poslovanje te zatvoriti poseban račun za financiranje izborne promidžbe u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe. Također, naložio je zatvaranje posebnog računa za financiranje redovnog poslovanja u što kraćem roku. Naložio je i vratiti u proračun lokalne jedinice neutrošena sredstva dobivena iz proračuna lokalne jedinice za redovito godišnje financiranje svoje djelatnosti (uvećano za iznos uplaćenih sredstava s posebnog računa za financiranje izborne promidžbe) te novčani iznos tržišne protuvrijednosti imovine nabavljene sredstvima dobivenim iz proračuna lokalne jedinice, odnosno postupati u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

6. DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prema odredbama članka 30. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica, dužni su sastavljati i podnositi financijske izvještaje na način koji je utvrđen propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija. Financijske izvještaje za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca, dužni su dostaviti Uredu u roku 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja. Uz godišnje financijske izvještaje, kao njihov sastavni dio, dužni su priložiti godišnji program rada i financijski plan te izvješće o donacijama primljenim tijekom godine sa specificiranim podacima o fizičkim i pravnim osobama koje su dale donacije (osobno ime, odnosno naziv i adresa), datumu uplate donacije, odnosno davanja proizvoda ili pružanja usluge bez naplate, o uplaćenom iznosu donacije, odnosno o tržišnoj vrijednosti darovanog proizvoda ili usluge naznačenoj na računu koji ne podliježe naplati te o vrsti donacije.

Također, prema odredbama članka 39. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica, dužni su godišnje financijske izvještaje objaviti na svojim mrežnim stranicama, najkasnije do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Iznimno od stavka 2. navedenog članka spomenutog Zakona, članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica mogu godišnje financijske izvještaje objaviti na mrežnoj stranici lokalne jedinice u kojoj politički djeluju. Objava godišnjih financijskih izvještaja na mrežnim stranicama lokalne jedinice ne smatra se donacijom. Političke stranke, nezavisni zastupnici te nositelji nezavisnih lista, odnosno nositelji lista grupe birača i kandidati, dužni su u rokovima propisanim za objavu godišnjeg financijskog izvještaja, odnosno financijskog izvještaja za financiranje izborne promidžbe, Državnom izbornom povjerenstvu dostaviti, elektroničkom poštom, podatke o adresi mrežne stranice, odnosno o nazivu i datumu objave dnevnog tiska na kojoj su objavili godišnje financijske izvještaje, odnosno financijske izvještaje o financiranju izborne promidžbe, u skladu s obvezom objave utvrđenoj u staccima 2. i 3. navedenog članka. Lokalne jedinice su dužne u roku iz stavka 3. navedenog članka, dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu, elektroničkom poštom, popis adresa mrežnih stranica na kojima su objavljeni godišnji financijski izvještaji članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica.

Ured je provjerio jesu li političke stranke, nezavisni zastupnici, članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) te članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017. dostavili financijske izvještaje te jesu li političke stranke i nezavisni zastupnici objavili financijske izvještaje na svojim mrežnim stranicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

6.1. Političke stranke

U Republici Hrvatskoj su na dan 4. prosinca 2018. djelovale 162 političke stranke⁹, od kojih je 21 parlamentarna te 141 izvanparlamentarna politička stranka. S obzirom na to da je pet političkih stranaka osnovano i upisano u Registar političkih stranaka u 2018., a 17 izvanparlamentarnih političkih stranaka prestalo je djelovati tijekom 2017. i 2018., financijske izvještaje za 2017. sa sastavnim dijelovima bile su obvezne dostaviti i objaviti 174 političke stranke (20 parlamentarnih i 154 izvanparlamentarne).

Financijske izvještaje dostavilo je 140 političkih stranaka (20 parlamentarnih i 120 izvanparlamentarnih), a 34 političke stranke nisu dostavile financijske izvještaje (do 6. prosinca 2018.). U propisanom roku financijske izvještaje dostavilo je 130 političkih stranaka (20 parlamentarnih i 110 izvanparlamentarnih), a deset izvanparlamentarnih političkih stranaka dostavilo je financijske izvještaje izvan propisanog roka i tijekom obavljanja uvida (od 11. rujna do 6. prosinca 2018.).

⁹ Podaci se ažuriraju prema dostavljenim rješenjima Ministarstva uprave.

Financijske izvještaje za 2017. u propisanom roku dostavile su političke stranke (130):

Abeceda demokracije (Abeceda)
 Akcija Bjelovarsko-bilogorska (ABB)
 Akcija mladih (AM)
 Akcija umirovljenici zajedno (AUZ)
 Akcija za bolju Hrvatsku (ABH)¹⁰
 Aktivni nezavisni umirovljenici (ANU)
 Autohtona - hrvatska seljačka stranka 1904 (A - HSS 1904)¹¹
 Autohtona - hrvatska stranka prava (A - HSP)
 Autonomna regionalna stranka Hrvatskog primorja, Gorskog kotara, otoka i Rijeke (ARS)
 Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)
 Biraj bolje¹²
 Blok umirovljenici zajedno (BUZ)
 Bruna Esih - Zlatko Hasanbegović: Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku)¹³
 Budnica Hrvatska - Zajednica Bosanskih Hrvata (BH - ZBH)
 Dalmatinski demokrati (DD)
 Damir Bajš Nezavisna lista (Damir Bajš NL)¹⁴
 Demokratska kneginečka stranka (DKS)
 Demokratska lokalna stranka (DLS)¹⁵
 Demokratska prigorsko-zagrebačka stranka (DPS)
 Demokratska stranka umirovljenika (DSU)
 Demokratska stranka žena (DSŽ)
 Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)
 Demokratski savez Srba (DSS)
 Domovina
 Dubrovačka bošnjačka stranka (DBS)¹⁶
 Dubrovačka stranka (DUSTRA)
 Dubrovački demokratski sabor (DDS)
 Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)
 Generacija obnove (GO)¹⁷
 Glas Zaprešića - nezavisna lista (GZ)
 Građanska akcija Lumbarda (G.A.L.)¹⁸
 Građanska opcija grada Osijeka (GOGO)
 Građanska stranka Sisak (GSS)
 Građansko-liberalni savez (Glas)¹⁹
 HRAST - Pokret za uspješnu Hrvatsku
 Hrvatska braniteljska pučka stranka (HBPS)
 Hrvatska bunjevačka stranka (HBS)
 Hrvatska čista stranka prava (HČSP)
 Hrvatska demokratska regionalna stranka (HDRS)
 Hrvatska demokratska stranka (HDS)

¹⁰ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 6. lipnja 2017., koje je postalo pravomoćno 14. srpnja 2017., politička stranka prestala je djelovati

¹¹ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 11. travnja 2017.

¹² Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 3. travnja 2017.

¹³ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 26. lipnja 2017.

¹⁴ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 24. ožujka 2017.

¹⁵ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 23. veljače 2017.

¹⁶ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 14. travnja 2017.

¹⁷ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 20. ožujka 2017.

¹⁸ Prema rješenju Ministarstva uprave od 17. veljače 2017., koje je postalo pravomoćno 24. ožujka 2017., politička stranka prestala je djelovati

¹⁹ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 26. lipnja 2017.

Hrvatska demokratska stranka Dalmacije (HDSD)
 Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)
 Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)
 Hrvatska inicijativa za dijalog (HRID)
 Hrvatska konzervativna stranka (HKS)
 Hrvatska kršćanska demokratska unija (HKDU)²⁰
 Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)
 Hrvatska radnička stranka (HRS)
 Hrvatska seljačka stranka - Stjepan Radić (HSS - SR)
 Hrvatska seljačka stranka (HSS)
 Hrvatska seljačka stranka Braće Radić (HSS Braće Radić)
 Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)
 Hrvatska stranka prava - 1861 (HSP - 1861)
 Hrvatska stranka prava (HSP)
 Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)
 Hrvatska stranka pravne države (HSPD)
 Hrvatska stranka reda (HSR)
 Hrvatska stranka svih čakavaca kajkavaca i štokavaca (HSSČKŠ)²¹
 Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)
 Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)
 Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)
 Hrvatski oslobodilački pokret (HOP)
 Istarska stranka umirovljenika - Partito Istriano dei pensionati (ISU - PIP)
 Istarski demokratski sabor (IDS)
 Jadranska socijaldemokratska stranka Hrvatske (Jadranski socijaldemokrati)
 Komunistička partija Hrvatske (KPH)
 Krila slobode Hrvatska nacionalistička stranka (Krila slobode)
 Liburnijska stranka (LIST)
 Lista za Rijeku (RI)
 Loza nezavisna lista (LOZA)
 Međimurska stranka (MS)
 Međimurski demokratski savez (MDS)
 Moderna demokratska snaga (MODES)
 Most nezavisnih lista (MOST)
 Mreža nezavisnih lista (MREŽA)²²
 Nada²³
 Naprijed Hrvatska! - Progressivni savez (Naprijed Hrvatska!)
 Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)
 Naša stranka (NS)²⁴
 Nezavisna lista mladih (NLM)
 Nezavisna lista mladih za Imotsku i Imotsku krajinu (MI ZA IM)²⁵
 Nezavisna lista Sandre Švaljek (NLŠŠ)²⁶

²⁰ Prema rješenju Ministarstva uprave, do 1. lipnja 2017., naziv političke stranke bio je Hrvatska kršćanska demokratska unija - dr. Marko Veselica (HKDU - Dr. Marko Veselica)

²¹ Prema rješenju Ministarstva uprave, do 10. studenoga 2017., naziv političke stranke bio je Hrvatska stranka svih kajkavaca (HSSK)

²² Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 7. ožujka 2017.

²³ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 24. veljače 2017.

²⁴ Prema rješenju Trgovačkog suda u Osijeku, od 11. rujna 2017., nad dužnikom - političkom strankom otvoren je i zatvoren skraćeni stečajni postupak (klauzula pravomoćnosti/ovršnosti 26. rujna 2017.)

²⁵ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 18. travnja 2017.

²⁶ Prema rješenjima Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 23. ožujka 2017., a od 7. rujna 2018. novi naziv političke stranke je Nezavisna lista Zagreb (NLZG)

Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)
 Nezavisna lista Višnjan (NLV)
 Nezavisni seljaci Hrvatske (NSH)
 Nova Hrvatska (NH)
 Nova Ljevica (NL)²⁷
 Nova srpska stranka (NSS)
 Obiteljska stranka (OS)²⁸
 Pametno
 Paška stranka - Pag (PSP)
 Pločanska stranka (PLS)
 Pokret za modernu Hrvatsku
 Popravi grad - nova generacija (PG-NG)²⁹
 Posavsko slavonska stranka (PSS)³⁰
 Primorsko goranski savez (PGS)
 Projekt Domovina
 Promijenimo Hrvatsku (PH)
 Radnička fronta (RF)
 Rapski pučki sabor (RPS)
 Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)
 Slobodna Hrvatska (SH)
 Snaga - Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)
 Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)
 Socijalistička radnička partija Hrvatske (SRP)
 Splitska stranka umirovljenika (SSU)
 Stranka Bošnjaka Hrvatske (SBH)
 Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)
 Stranka hrvatski vidik (SHV)
 Stranka hrvatskih umirovljenika - UMIROVLJENICI (UMIROVLJENICI)
 Stranka hrvatskog zajedništva (SHZ)
 Stranka međugeneracijske solidarnosti Hrvatske (SMSH)³¹
 Stranka penzionera (SP)³²
 Stranka razvoja i napretka (SRNA)
 Stranka umirovljenika (SU)
 Ujedinjeni hrvatski domoljubi (UHD)³³
 Umirovljenici Slavonije i Baranje (USIB)
 Umirovljenička demokratska unija (UDU)
 Unija Kvarnera (UNIJA)³⁴
 Za grad
 Zagorska demokratska stranka (ZDS)³⁵

---

²⁷ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 22. veljače 2017.
²⁸ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 2. listopada 2017., koje je postalo pravomoćno 6. studenoga 2017., politička stranka prestala je djelovati
²⁹ Prema rješenju Ministarstva uprave, do 3. travnja 2017., naziv političke stranke bio je Nova generacija (NG)
³⁰ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 27. lipnja 2017., koje je postalo pravomoćno 3. kolovoza 2017., politička stranka prestala je djelovati
³¹ Prema rješenjima Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 17. siječnja 2017., a od 15. siječnja 2018. (rješenje je postalo pravomoćno 22. veljače 2018.), politička stranka prestala je djelovati
³² Prema rješenju Ministarstva uprave, od 17. ožujka 2017., koje je postalo pravomoćno 20. travnja 2017., politička stranka prestala je djelovati
³³ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 16. siječnja 2017.
³⁴ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 7. lipnja 2017.
³⁵ Prema rješenju Ministarstva uprave, do 21. ožujka 2017., naziv političke stranke bio je Hrvatska kajkavska stranka (HKS)

Zagorska stranka (ZS)
 Zagreb je naš!³⁶
 Zagrebačka stranka umirovljenika (ZSU)
 Zelena lista³⁷
 Zelena stranka (ZS)
 Zeleni savez (Zeleni)
 Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)
 Željko Lacković - Nezavisne liste
 Živi zid.

Financijske izvještaje za 2017. izvan propisanog roka dostavile su političke stranke (10):
 ALTERNATIVA³⁸

Hrvatska demokratska seljačka stranka (HDSS)
 Hrvatska stranka demokrata (HSD)
 Istarski demokrati - Democratici Istriani (ID - DI)
 Istarski laburisti (IL)
 Jedina opcija
 Maksimirska građanska inicijativa - ZAJEDNO (MGI - ZAJEDNO)
 Nezavisna lista boljih (NLB)
 Nezavisna lista BURA (BURA)
 Održivi razvoj Hrvatske (ORaH).

Financijske izvještaje za 2017. nisu dostavile političke stranke (34):

Agenda mladih demokrata (AMD)
 Akcija slavonsko baranjskih umirovljenika (ASBU)³⁹
 Aktivni branitelji i umirovljenici Hrvatske (ABU Hrvatske)
 Blokirani - deblokirajmo Hrvatsku (BLOKIRANI)
 Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske (BDSH)
 Braniteljsko domoljubna stranka Hrvatske (BDSH)
 Demokratska partija Srba (DPS)
 Demokratsko socijalna stranka Hrvatske (DSSH)
 Hrvatska obrtnička stranka (HOS)⁴⁰
 Hrvatska republikanska zajednica (HRZ)⁴¹
 Hrvatska stranka branitelja i domoljuba (HSBID)
 Hrvatska stranka nezaposlenih (HSN)
 Hrvatska stranka ovršenika (HSO)⁴²
 Hrvatska stranka pravaškog bratstva (HSPB)
 Hrvatski demokratski slobodarski savez Dalmacije (HDSSD)⁴³
 Hrvatski rast (Hrast)
 Jedino Hrvatska - Pokret za Hrvatsku (Jedino Hrvatska)

³⁶ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 3. ožujka 2017.

³⁷ Prema rješenju Ministarstva uprave, politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 8. ožujka 2017.

³⁸ Prema rješenju Ministarstva uprave, do 19. travnja 2017., naziv političke stranke bio je Zeleni Istre (Zeleni I)

³⁹ Prema rješenju Trgovačkog suda u Osijeku, od 1. veljače 2017., nad dužnikom - političkom strankom otvoren je i zatvoren skraćeni stečajni postupak (klauzula pravomoćnosti/ovršnosti 10. travnja 2017.)

⁴⁰ Prema rješenju Ministarstva uprave, 10. veljače 2017., koje je postalo pravomoćno 24. ožujka 2017., politička stranka prestala je djelovati

⁴¹ Prema rješenju Ministarstva uprave, 10. ožujka 2017., koje je postalo pravomoćno 13. travnja 2017., politička stranka prestala je djelovati

⁴² Prema rješenju Ministarstva uprave, od 25. travnja 2017., koje je postalo pravomoćno 16. lipnja 2017., politička stranka prestala je djelovati

⁴³ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 30. ožujka 2017., koje je postalo pravomoćno 5. svibnja 2017., politička stranka prestala je djelovati

Modeli altruizma u politici (MAP)
 Nezavisna lista Milana Bitunjca⁴⁴
 Piratska stranka (PS)⁴⁵
 Pokret zajedno (PZ)
 Sabor hrvatskih Roma
 Sasvim mala stranka (SMS)
 Savez komunista Hrvatske (SKH)
 Socijalistička partija Hrvatske (SPH)⁴⁶
 Splitska stranka (STS)
 Srpska narodna stranka (SNS)
 Srpska pravedna stranka (SPS)
 Stranka Dubrovnik regija (SDR)⁴⁷
 Stranka umirovljenika Hrvatske - Blok umirovljenici zajedno (SUH)
 Ujedinjena stranka prava (USP)
 Zeleni forum (ZF)
 Zeleni Hrvatske (Zeleni HR)⁴⁸
 Zelinski laburisti - stranka Prigorja (ZL).

- Objavljivanje financijskih izvještaja

Ured je 28. veljače i 1. ožujka 2018. provjeravao objavljivanje godišnjih financijskih izvještaja na mrežnim stranicama političkih stranaka. Utvrđeno je da je 98 političkih stranaka (20 parlamentarnih i 78 izvanparlamentarnih) objavilo financijske izvještaje, a 76 izvanparlamentarnih političkih stranaka nije objavilo godišnje financijske izvještaje na svojim mrežnim stranicama.

Financijske izvještaje za 2017. objavile su političke stranke (98):

Abeceda demokracije (Abeceda)
 Akcija Bjelovarsko-bilogorska (ABB)
 Akcija mladih (AM)
 Akcija umirovljenici zajedno (AUZ)
 Aktivni nezavisni umirovljenici (ANU)
 Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti (Stranka rada i solidarnosti)
 Blok umirovljenici zajedno (BUZ)
 Braniteljsko domoljubna stranka Hrvatske (BDSH)
 Bruna Esih - Zlatko Hasanbegović: Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku)
 Dalmatinski demokrati (DD)
 Damir Bajs Nezavisna lista (Damir Bajs NL)
 Demokratska kneginečka stranka (DKS)
 Demokratska lokalna stranka (DLS)
 Demokratska prigorsko-zagrebačka stranka (DPS)
 Demokratska stranka umirovljenika (DSU)
 Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)

⁴⁴ Prema e-pošti Ministarstva uprave, od 9. veljače 2018., politička stranka brisana je iz Registra političkih stranaka, po pravomoćnosti rješenja Trgovačkog suda

⁴⁵ Prema e-pošti Ministarstva uprave, od 9. veljače 2018., politička stranka brisana je iz Registra političkih stranaka, po pravomoćnosti Trgovačkog suda

⁴⁶ Prema e-pošti Ministarstva uprave, od 3. prosinca 2018., politička stranka brisana je iz Registra političkih stranaka, na temelju rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu od 31. listopada 2018.

⁴⁷ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 18. listopada 2017., politička stranka prestala je djelovati (nema klauzule pravomoćnosti)

⁴⁸ Prema rješenju Ministarstva uprave, od 26. srpnja 2017., koje je postalo pravomoćno 9. rujna 2017., politička stranka prestala je djelovati

Demokratski savez Srba (DSS)
 Dubrovačka stranka (DUSTRA)
 Dubrovački demokratski sabor (DDS)
 Duspara Mirko - Nezavisna lista (Duspara Mirko-NL)
 Građanska akcija Lumbarda (G.A.L.)
 Građanska opcija grada Osijeka (GOGO)
 Građansko-liberalni savez (Glas)
 HRAST - Pokret za uspješnu Hrvatsku
 Hrvatska braniteljska pučka stranka (HBPS)
 Hrvatska bunjevačka stranka (HBS)
 Hrvatska čista stranka prava (HČSP)
 Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)
 Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)
 Hrvatska konzervativna stranka (HKS)
 Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati (HNS)
 Hrvatska radnička stranka (HRS)
 Hrvatska seljačka stranka - Stjepan Radić (HSS - SR)
 Hrvatska seljačka stranka (HSS)
 Hrvatska seljačka stranka Braće Radić (HSS Braće Radić)
 Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs)
 Hrvatska stranka prava - 1861 (HSP - 1861)
 Hrvatska stranka prava (HSP)
 Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)
 Hrvatska stranka pravne države (HSPD)
 Hrvatska stranka reda (ISR)
 Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)
 Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)
 Hrvatski laburisti - Stranka rada (Laburisti)
 Istarska stranka umirovljenika - Partito Istriano dei pensionati (ISU - PIP)
 Istarski demokratski sabor (IDS)
 Jadranska socijaldemokratska stranka Hrvatske (Jadranski socijaldemokrati)
 Liburnijska stranka (LIST)
 Lista za Rijeku (RI)
 Loza nezavisna lista (LOZA)
 Međimurska stranka (MS)
 Međimurski demokratski savez (MDS)
 Most nezavisnih lista (MOST)
 Mreža nezavisnih lista (MREŽA)
 Naprijed Hrvatska! - Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)
 Narodna stranka - reformisti (REFORMISTI)
 Nezavisna lista BURA (BURA)
 Nezavisna lista mladih (NLM)
 Nezavisna lista mladih za Imotski i Imotsku krajinu (MI ZA IM)
 Nezavisna lista Sandre Švaljek
 Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)
 Nezavisna lista Višnjan (NLV)
 Nezavisni seljaci Hrvatske (NSH)
 Nova Ljevica (NL)
 Obiteljska stranka (OS)
 Pametno
 Paška stranka - Pag (PSP)
 Pločanska stranka (PLS)

Pokret za modernu Hrvatsku
 Posavsko slavonska stranka (PSS)
 Primorsko goranski savez (PGS)
 Projekt Domovina
 Promijenimo Hrvatsku (PH)
 Radnička fronta (RF)
 Rapski pučki sabor (RPS)
 Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)
 Slobodna Hrvatska (SH)
 Snaga - Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)
 Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)
 Socijalistička radnička partija Hrvatske (SRP)
 Stranka Bošnjaka Hrvatske (SBH)
 Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)
 Stranka hrvatski vidik (SHV)
 Stranka hrvatskih umirovljenika - UMIROVLJENICI (UMIROVLJENICI)
 Stranka međugeneracijske solidarnosti Hrvatske (SMSH)
 Stranka razvoja i napretka (SRNA)
 Stranka umirovljenika (SU)
 Umirovljenička demokratska unija (UDU)
 Unija Kvarnera (UNIJA)
 Za grad
 Zagorska demokratska stranka (ZDS)
 Zagorska stranka (ZS)
 Zagreb je naš!
 Zelena lista
 Zeleni savez (Zeleni)
 Željko Kerum - Hrvatska građanska stranka (HGS)
 Željko Lacković - Nezavisne liste
 Živi zid.

Financijske izvještaje za 2017. nisu objavile sljedeće političke stranke (76):

Agenda mladih demokrata (AMD)
 Akcija slavonsko baranjskih umirovljenika (ASBU)
 Akcija za bolju Hrvatsku (ABH)
 Aktivni branitelji i umirovljenici Hrvatske (ABU Hrvatske)
 ALTERNATIVA
 Autohtona - hrvatska seljačka stranka 1904 (A - HSS 1904)
 Autohtona - hrvatska stranka prava (A - HSP)
 Autonomna regionalna stranka Hrvatskog primorja, Gorskog kotara, otoka i Rijeke (ARS)
 Biraj bolje
 Blokirani - deblokirajmo Hrvatsku (BLOKIRANI)
 Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske (BDSH)
 Budnica Hrvatska - Zajednica Bosanskih Hrvata (BH - ZBH)
 Demokratska partija Srba (DPS)
 Demokratska stranka žena (DSŽ)
 Demokratsko socijalna stranka Hrvatske (DSSH)
 Domovina
 Dubrovačka bošnjačka stranka (DBS)
 Generacija obnove (GO)
 Glas Zaprešića - nezavisna lista (GZ)
 Građanska stranka Sisak (GSS)

Hrvatska demokratska regionalna stranka (HDRS)
 Hrvatska demokratska seljačka stranka (HDSS)
 Hrvatska demokratska stranka (HDS)
 Hrvatska demokratska stranka Dalmacije (HDSD)
 Hrvatska inicijativa za dijalog (HRID)
 Hrvatska kršćanska demokratska unija (HKDU)
 Hrvatska obrtnička stranka (HOS)
 Hrvatska republikanska zajednica (HRZ)
 Hrvatska stranka branitelja i domoljuba (HSBID)
 Hrvatska stranka demokrata (HSD)
 Hrvatska stranka nezaposlenih (HSN)
 Hrvatska stranka ovršenika (HSO)
 Hrvatska stranka pravaškog bratstva (HSPB)
 Hrvatska stranka svih čakavaca kajkavaca i štokavaca (HSSČKŠ)
 Hrvatski demokratski slobodarski savez Dalmacije (HDSSD)
 Hrvatski oslobodilački pokret (HOP)
 Hrvatski rast (Hrast)
 Istarski demokrati - Democratici Istriani (ID - DI)
 Istarski laburisti (IL)
 Jedina opcija
 Jedino Hrvatska - Pokret za Hrvatsku (Jedino Hrvatska)
 Komunistička partija Hrvatske (KPH)
 Krila slobode Hrvatska nacionalistička stranka (Krila slobode)
 Maksimirska građanska inicijativa – ZAJEDNO (MGI - ZAJEDNO)
 Modeli altruizma u politici (MAP)
 Moderna demokratska snaga (MODES)
 Nada
 Naša stranka (NS)
 Nezavisna lista boljih (NLB)
 Nezavisna lista Milana Bitunjca
 Nova Hrvatska (NH)
 Nova srpska stranka (NSS)
 Održivi razvoj Hrvatske (ORaH)
 Piratska stranka (PS)
 Pokret zajedno (PZ)
 Popravi grad - nova generacija (PG-NG)
 Sabor hrvatskih Roma
 Sasvim mala stranka (SMS)
 Savez komunista Hrvatske (SKH)
 Socijalistička partija Hrvatske (SPH)
 Splitska stranka (STS)
 Splitska stranka umirovljenika (SSU)
 Srpska narodna stranka (SNS)
 Srpska pravedna stranka (SPS)
 Stranka Dubrovnik regija (SDR)
 Stranka hrvatskog zajedništva (SHZ)
 Stranka penzionera (SP)
 Stranka umirovljenika Hrvatske - Blok umirovljenici zajedno (SUH)
 Ujedinjena stranka prava (USP)
 Ujedinjeni hrvatski domoljubi (UHD)
 Umirovljenici Slavonije i Baranje (USIB)
 Zagrebačka stranka umirovljenika (ZSU)

Zelena stranka (ZS)
 Zeleni forum (ZF)
 Zeleni Hrvatske (Zeleni HR)
 Zelinski laburisti - stranka Prigorja (ZL).

6.2. Nezavisni zastupnici

Nezavisni zastupnici dostavili su Uredu u zakonskom roku godišnje financijske izvještaje s propisanim dokumentima te ih objavili na svojim mrežnim stranicama.

6.3. Članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica

U travnju 2017. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, s danom provedbe 21. svibnja 2017. (Narodne novine 38/17). Danom stupanja na snagu navedene Odluke, odnosno 20. travnja 2017., prestao je mandat za 643 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica, a za 1 157 članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica započeo je mandat sredinom 2017. ili nakon okončanja prijevremenih izbora u 2017. i 2018. Svi članovi predstavničkih tijela (1 800) bili su obvezni dostaviti financijske izvještaje Uredu u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti. Članovi predstavničkog tijela lokalnih jedinica kojima je prestao mandat, osim dostave financijskih izvještaja, bili su obvezni zatvoriti posebne račune, uplatiti neutrošena sredstva na račun lokalne jedinice, a imovinu nabavljenu iz sredstava proračuna lokalne jedinice staviti na raspolaganje istoj ili uplatiti tržišnu protuvrijednost imovine na račun lokalne jedinice.

Za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat u tijeku (1 157), utvrđeno je:

- 1 136 članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica dostavilo je u propisanom roku ili tijekom obavljanja uvida (od 11. rujna do 6. prosinca 2018.) financijske izvještaje u kojima su navedeni podaci o njihovom financijskom poslovanju
- 21 član predstavničkog tijela lokalne jedinice nije dostavio financijske izvještaje (do 6. prosinca 2018.).

Za članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je prestao mandat (643), utvrđeno je:

- 596 članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica dostavilo je u propisanom roku ili tijekom obavljanja uvida (od 11. rujna do 6. prosinca 2018.) financijske izvještaje u kojima su navedeni podaci o njihovom financijskom poslovanju
- 47 članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica nije dostavilo financijske izvještaje (do 6. prosinca 2018.).

ZAKLJUČAK

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, političke stranke radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva mogu stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarine odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Navedene prihode (osim prihoda od članarina i organiziranja stranačkih manifestacija), mogu stjecati i nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica. Također, političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica, mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima ovim Zakonom. Navedena sredstva mogu se koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom (čije je donošenje propisano odredbama članka 28. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe).

Političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela lokalnih jedinica vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Financijskom revizijom 41 političke stranke, šest nezavisnih zastupnika i jednog člana predstavničkog tijela lokalne jedinice obuhvaćeni su financijski izvještaji i poslovanje za 2017. Osim navedenog, obavljen je i uvid u financijske izvještaje za 35 izvanparlamentarnih političkih stranaka, 94 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica izabranih s liste grupe birača kojima je mandat u tijeku (od sredine 2017.) i 81 člana predstavničkih tijela lokalnih jedinica kojima je mandat prestao tijekom 2017. (koji do 11. rujna 2018. nisu Uredu dostavili godišnje financijske izvještaje, godišnji program rada i financijski plan te izvještaj o primljenim donacijama). Obavljen je i uvid u financijske izvještaje izvanparlamentarne političke stranke kojoj je u prošloj reviziji izraženo nepovoljno mišljenje (Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske) i člana predstavničkog tijela lokalne jedinice koji je ostvario prihode iznad 100.000,00 kn.

Kod najvećeg broja političkih stranaka, utvrđene su nepravilnosti i propusti u području računovodstvenog poslovanja (između ostalog, sastavljanje financijskih izvještaja, ustrojavanje i vođenje poslovnih knjiga, evidentiranje poslovnih događaja, obavljanje popisa imovine i obveza).

Kod nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koje bi utjecale na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (osim u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje nezavisne zastupnice).

Kod člana predstavničkog tijela lokalne jedinice utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje i računovodstveno poslovanje te postupanje nakon isteka mandata. S obzirom na istek mandata članu predstavničkog tijela lokalne jedinice nisu dani nalozi i preporuke u dijelu koji se odnosi na planiranje i dio računovodstvenog poslovanja (dostavu i objavu izvješća o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja te evidentiranje poslovnih događaja). Ured je naložio u vezi s neutrošenim sredstvima, imovinom nabavljenom iz proračuna lokalne jedinice te zatvaranjem posebnog računa za financiranje izborne promidžbe i posebnog računa za redovito godišnje financiranje svoje djelatnosti postupiti u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u poslovanju političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i članova predstavničkih tijela lokalnih jedinica, Ured je dao naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju sredstava, izvora sredstava te prihoda i rashoda u financijskim izvještajima, povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima i drugim propisima te učinkovitosti korištenja sredstava. Revizijom za 2017. dano je ukupno 216 naloga i preporuka, od čega se na političke stranke odnosi 202 ili 93,5 %, nezavisne zastupnike 10 ili 4,6 % te člana predstavničkog tijela lokalne jedinice 4 ili 1,9 %.

U vezi financiranja izborne promidžbe, Ured je skrenuo pozornost da je sporazumima o zajedničkom izlasku na izbore, između ostalog, potrebno jasno i nedvojbeno urediti način financiranja i sastavljanja obračuna zajedničkog izlaska na izbore.

Nadalje, Ured je mišljenja da je potrebno propisima urediti bitne elemente međusobnih sporazuma političkih stranaka, kao i način postupanja u slučaju kada politička stranka ostvari prihode i troškove (rashode) izborne promidžbe po posebnom računu za financiranje izborne promidžbe prije zaključenja sporazuma s drugim političkim strankama ili kada samostalno ne prijavi svoju listu za izbore.

U skladu s odredbama članka 49. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, Ured obavještava Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i dostavlja cjelokupnu dokumentaciju o svim utvrđenim povredama ovog Zakona.

U prilogu se daju pojedinačna izvješća o obavljenoj financijskoj reviziji za 2017. (za 41 političku stranku, šest nezavisnih zastupnika i jednog člana predstavničkog tijela lokalne jedinice).